

leto VII.
december 1963
štev. 10

IZ VSEBINE:

- BOŽIČNA SKRIVNOST
- Z VZHODA NAM JE ZABLESTELA LUC
- TUDI VI? TUDI MI! ZAKAJ PA NE?
- IX. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE
- KAJ JE S KONCILOM?
- PRAVNI KOTICEK
- TUJCI POVSOD (Celoletna povest)
- RAZGLEDI, KRONIKA
- PESMI, NOVELE IN UGANKE

m l a d i k a

MLADIKA

1963

Štev. 10

I Z H A J A V S A K M E S E C

VSEBINA

Lojze Skerl: Božična skrivnost . . .	177
Jože Peterlin: Božične razglednice . . .	178
Stanko Janežič: Božična luč . . .	178
F. Mljač: Leto nesreč in iskanja poti, da bi ohranili mir na zemlji . . .	178
Milena Merlak-Detela: 6 pesmi . . .	181
Maks Sah: Z vzhoda nam je zablěstela luč . . .	182
L. Sk.: Knjige za krščanski nauk . . .	182
L. Sk.: Kaj je s koncilom . . .	183
Zora Saksida: Tujci povsod . . .	184
Drago Štoka: Pravni kotichek . . .	187
S. Pahor: Innsbruck 1964 . . .	188
Božič na našem radiu . . .	189
Tudi vi? Tudi mi! Zakaj pa ne? . . .	190
Lev Detela: Graščina . . .	191
Marija: Ženski kotichek . . .	194
L. Detela: Razgledi . . .	196
J. Peterlin: Druga letošnja premiera slovenskega gledališča . . .	197
L. Pertot: Ob gostovanju Slovenskega okteta . . .	198
Kazalo VII. letnika . . .	199

Sliki na prvi strani:

F. Gorše: Jaslice, Zimski motiv iz Ovjče vasi

Uredil

JOŽE PETERLIN

Zunanja oprema:

Edi Žerjav

Revijo izdaja uredniški odbor:

Janežič Stanko, Mljač Franc, Pahor Sergej, Peterlin Jože, Slama Jurij, Sah Maks, Skerl Lojze in Štoka Drago

Odgovorni urednik:

Dr. Lojze Skerl

Uredništvo in uprava: Trst, via Donizetti 3 — Gorica, Riva Piazzutta št. 18

Čekovni račun: 11/7019

Registrirana na sodišču v Trstu št. 193
Tiskala tiskarna »Graphis«, Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

Blagoslovljene božične praznike in srečno

ново leto 1964 želita uredništvo in uprava

MLADIKE

SLOVENSKA KATOLISKA SKUPNOST želi vesele praznike svojim prijateljem in somišljenikom. Vsem Slovencem pa želi v novem letu sreče in zdravja. Bog daj, da bi doživeli kot narod v novem letu nove uspehe.

SLOVENSKA PROSVETA pozdravlja za božič vse krajevne organizacije in prijatelje slovenskega prosvetnega dela in jim želi mnogo uspehov v novem letu. Pozdrav tudi Goričanom in Korošcem!

ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE V GORICI želi slovenskim prosvetnim društvom na Goriškem, Tržaškem, Koroškem ter Slovencem doma in po svetu blagoslovljene praznike in srečno novo leto.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB bo v božičnih praznikih v duhu tesno povezan med seboj, s prijatelji in z vsemi Slovenci po svetu. Srednješolski odsek pozdravlja vse slovenske študente in jim želi duhovno perorejnje za božič. Akademski odsek pa pozdravlja predvsem vse slovenske akademike na Tržaškem, na Koroškem, v Sloveniji in drugod po svetu. Srečen božič!

RADIJSKI ODER želi, da bi s čim boljšimi oddajami zadovoljil in razveseljeval svoje drage poslušavce. Vesel božič in srečno novo leto!

SKAVTSKA DRUŽINA bo v velikih praznikih tesno duhovno združena ob jaslicah. Pozdravlja vse svoje prijatelje in dobrotnike.

MARIJANISCE na Opčinah želi vsem svojim dobrotnikom po župnijah blagoslovljen božič in srečno novo leto.

SLOVENSKA MARIJINA DRUŽBA v Rojanu svojim šlanicam in vsem slovenskim družinam v Rojanu vesel božič.

SLOVENSKO KATOLISKO PROSVETNO DRUŠTVO V STEVERJANU želi vsem svojim članom, sotrudnikom in bratskim društvom lepe božične praznike in mnogo sreče v novem letu.

KINO DVORANA BAZOVICA želi v praznikih in v novem letu čim bolj zadovoljiti svoje obiskovavce.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »KNJIŽIC« lepo pozdravljata bravece Knjižic in jim želita blagoslovljen božič.

»KATOLISKI GLAS« pozdravlja svoje bravece in jim želi vesele praznike in srečno novo leto.

»NOVI LIST« vošči vsem Slovencem vesele božične praznike in srečno novo leto.

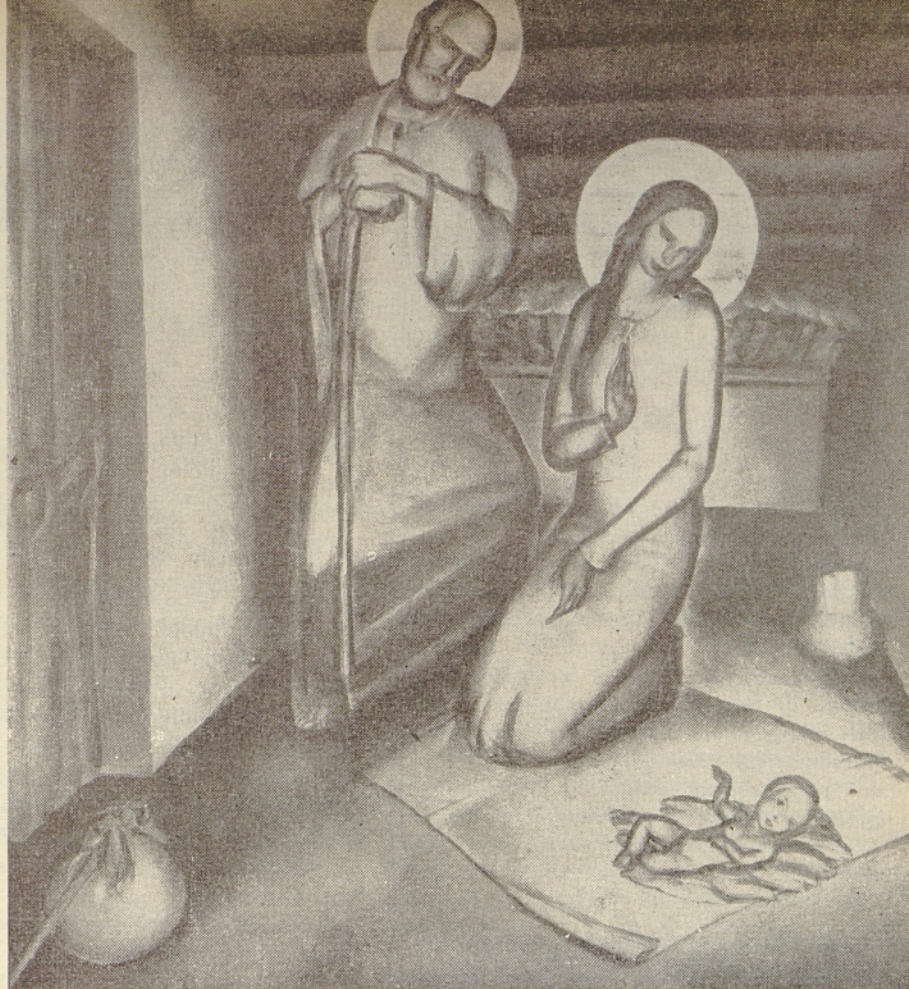
ZAHVALA. Ob zaključku VII. letnika »Mladike« se uredništvo in uprava iskreno zahvalujeta vsem sodelavcem in naročnikom, vsem, ki so kakor koli pomagali, da smo lahko uspešno zaključili sedmi letnik edine slovenske družinske revije na Tržaškem.

PROSIMO vse, da nam ostanete zvesti tudi v novem letu. Potrudili se bomo, da bo izhajala »Mladika« redno tudi v naprej. Hvala!

NAS DOM. Za naš dom v ulici Donizetti je dal g. Stanko Požar 2.000 lir. Vodopivec Felicita 1.000, E. Tomažič 10.000, M. Ambrožič 10.000, A. Sandalj 25.000, Rafko Vodeb 1.000 lir. Prav lepa hvala vsem!

Posamezna številka Mladike stane 100 lir, po pošti 120 lir. Celoletna naročnina (10 števil) 1000 (1200) lir. Naročnina za ves letnik v Ameriki stane 3 dol. Naročnina za ves letnik v Avstraliji 2 funta.

BOŽIČNA SKRIVNOST

Tone Kralj: Rojstvo

Zanimivo bi bilo vedeti, koliko božičnega duha in čuta, božične romantike, je še po naših domovih in družinah; koliko naših ljudi, kakor so to delali naši predniki, črpa iz božične skrivnosti vsako leto novih moči za delo in veselje, ki ga novo leto vsakemu človeku, ki je dobre volje, gotovo prinaša.

Govorimo o božični skrivnosti, ker nas božični praznik spominja na učlovečenje božjega Sina in na njegovo telesno rojstvo. Začudeno obstanemo pred to skrivnostjo in pademo na kolena, da pred jaslicami počastimo božjega Sina. To pa za nas ne sme biti nobena skrivnost, ampak jasna resničnost, ki nam jo osvetljuje in pojasnjuje sveta vera.

Dajmo božičnemu prazniku tisto veljavo, ki mu pritiče. Naj bo božič tudi za nas dan prerodenja, srečanja z Bogom in našim bližnjim, ki pričakuje naše ljubezni!

Angeli so pastirjem oznanili Jezusovo rojstvo s slavošpevom: »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji.« (Lk 2, 14). Zato je primerno, da za božič govorimo o miru in da kristjan vidi v božični skrivnosti jamstvo za mir v svetu. Žal marsikdo pozabi na besede angelov, ki so želeli in zagotovili mir tistim, ki so Bogu po volji, to je tistim, ki imajo Boga radi.

Za mir ne zadostuje samo dobra volja. Potrebno je, da se ta dobra volja pokaže v ljubezni do Boga ter v ljubezni in pravičnosti do ljudi. To je dobro vedeti, ker se bo ob božiču marsikdo spomnil na poslanico miru, ki jo je naslovil na vse ljudi pokojni papež Janez XXIII. »Mir je mogoče vzpostaviti in utrditi samo v popolnem spoštovanju reda, ki ga je dočlil Bog.«

Tak mir v svetu, v družinah in v srcih želi »Mladika« svojim sodelavnikom, bralcem in prijateljem ob svetem božičnem prazniku. Novo leto naj nas najde pripravljene za pogumno delo v korist vsem potrebnim, ki hrepenijo po lepi besedi in zdravi duševni hrani. Skrb in žrtev za brate in skupnost naj bo za nas vir pravega veselja v novem letu.

BOŽIČNA LUČ

Bila je tema in bil je mraz. Pa je sam Bog kot drobno Dete stopil v to temo in v ta mraz — na našo ubogo zemljo.

In prešla je tema, prešel je mraz, velika Luč je razsijala zemljo in ogrela srca.

Tudi danes po 2000 letih, kar je učlovečeni Bog stopil na zemljo kot eden izmed najmanjših med ljudmi, sije božja Luč in ogreva srca.

Tudi do nas sije, tudi naša srca ogreva če le hočemo.

Odstranimo vso prekletstvo hudobije in sovraštva, vso navlako nečistosti, posvetnjaštva in vsakega greha.

Odprimo zadnji kotiček srca, kjer je sama božja dobrot doma, spomin na srečno brezgrešnost po božji podobi ustvarjenega človeka.

V ta zadnji kotiček srca naj posije milostna Luč Novorojenca. In naj potem razsveti in ogreje vso našo bit, da bomo topli in razsvetljeni mogli ogrevati in razsvetljevati pot vsakemu našemu bratu in sestri, kjerkoli roma skozi to mračno dolino solza.

Tako nam daj, vsedobri, nekoč in danes novorojeni Kralj ki mu je ime Luč in Ljubez in Radost.

Stanko Janežič

LETO NESREČ IN ISKANJ POTI, DA BI OHRANILI MIR NA ZEMLJI

Letošnje leto se je začelo običajno kot vsa druga leta: v Evropi so se državniki trudili, da bi uresničili združeno Evropo, v Afriki in Aziji so novonastale države skušale rešiti svoje osnovne probleme eksistence, v Rusiji je kot že nekaj let pihal odjužni veter, v ZDA so se borili z uvajanjem enakosti med belci in »barvastim« prebivalstvom kot ga imenujejo tam, in končno v Južni Ameriki so razni diktatorji in lažni predsedniki skušali ohraniti svoje stolčke ter prenesti čim več dolarjev v Svico. Vst ljudje na svetu pa so si želeli, da bi letošnje leto prineslo mir in blagostanje. Ob koncu leta lahko z zadovoljstvom ugotovljamo, da se nam je ta globoka želja delno izpolnila vendar pa ne brez hudih izgub za človeštvo. Vsepolno je bilo naravnih nesreč, mnogo letal se je zrušilo in v svojem letu ubilo na stotine ljudi, veliko rudnikov se je posulo in pokopalo marsikatero rudarjevo življenje, tajfuni in cikloni so marsikje uničili družine in hiše, in marsikje je politična ali ideološka nestrpnost povzročala žrtve.

Huda zima pritiska nad Evropo. Snežni meteži in mraz povzročajo zastoj v gospo-

Božične razglednice

JOŽE PETERLIN

Morda vse leto nismo dobili glasu od znancev, a za božič je priromala razglednica. Od tistega dne, ko je prišla prva, smo kar nekam vznemirjeni in vsak dan čakamo nove.

»Je že prišel poštar?« sprašujemo.

»Ni bilo nič pošte?« se čudimo.

Prihajajo od znancev in prijateljev, najbližjih sorodnikov, ki žive morda daleč od nas, pa tudi od tistih, s katerimi smo se komaj spoznali.

Razglednice!

Preproste umetniške in neumetniške podobe božjega rojstva, v slogu, kakor je v tisti deželi navada. Natisnjeno je že voščilo, le podpis je lastnoročen. Ob tistih podpisih nam je hudo, če ni prav nobenega pripisa...

»Da bi vsaj kratko povedal, kako mu je, kako živi...« se hudujemo. In vendar smo veseli tudi tistega vsesplošnega natisnjene voščila. Z istimi besedami je voščilo na tisoče, morda na milijone ljudi: »Srečen božič!« Saj je morda v teh dveh besedah vse!

A podpis, lastnoročni podpis, ta je namenjen samo nam. Samo meni in tebi..

Prva razglednica.

Dobil sem prvo razglednico. Od prijatelja, ki živi daleč v Ameriki. Ni serijska razglednica.

France Gorše pošilja fotografijo jaslic — kiparjevo delo, ki ga je izdelal za cerkev v New Torontu. Čudovita umetnina! Iz žgane gline izdelana podoba božjega rojstva: na tleh kleči Marija, božji otrok leži pred njo in dviga ročice, nasproti nje stoji Jožef. Najbližje božjemu Detetu si je upala ovčica, za njo začudeno sklonjeni strme v otroka trije pastirji in za pa stirji hite k Jezusu še ostale ovčice. Za Marijo mirno počiva govedo, osliček pa stega glavo, kot bi z dihanjem hotel ogreti božje Dete.

Harmonija diha iz skupine, preliva se v enovitost, ki ji je središče novorojeni otrok.

Druga razglednica.

Iz Kort, iz naselja blizu Železne Kaplje, izza gora in skozi soteske Koroške mi jo je poslal prijatelj. Na sliki je drevje upognjeno do tal od teže snega. In v Kortah je res snega, da ni lahko priti do tja. Ko nanovo zapade sneg, sploh ni poti.

Upognjene veje! Pod drevesom je mah, ki ga ni mogel doseči sneg. In na tistem zelenem mahu je hlevček in božje rojstvo. Vse je zelo preprosto. Zdi se, da je preprosti ljudski umetnik izrezljal hlevček in podobe. A morda je prav zato vse tako pristno kot slike na steklu in podobe na panjih.

Jaslice na Koroškem, globok sneg vse okrog. Toda še vedno ostane nekje prostor sredi zime za dih tople ljubezni: za božji prihod na zemljo, ki nam prinaša tolažbo in lepoto in oznanilo miru. Blagoslovljena, razglednica s tem voščilom!

Tretja razglednica.

Tretja razglednica je prišla z Dolenjske. Naslikal jo je Maksim Gaspari. Čisto enostavno je: v kotu so jaslice, v bohkovem kotu; to je kot nasproti vrat v izbi, kamor so v slovenskih hi-

šah vedno postavljali jaslice. Pod njimi sedita otroka: fantek in dekletce. Nasproti njima pa je babica in jima razlaga božično oznanilo. Starka ima na glavi ruto, zavezano zadaj, roke pa ima sklenjene v molitev. Za njo je videti kmečko peč, ki greje mrzli kmečki domek.

To je dolenski dom. Vem, da mi mati ne bi mogla poslati drugačne razglednice. V vsakem pismu, ki mi ga napiše, je košček doma: ali priloži vejico rožmarina z vrta, ali prvo vijolico, ki je zacvetela v bregu, ali prvi list, ki se je po dolgi zimi izvil iz trte; vedno košček dragega doma... Kaj bi mi poslala sredi zime?

Segla je po razglednici, ki se ji zdi, da je podoba našega doma: jaslice v kotu, kakor sem jih nekoč sam postavljaj, ob njih vise slike na steklo, pred njimi visi sv. Duh v obliki goloba. V drugem kotu peč, potem stene doma in končno ona med svojimi otroki...

Da, zdaj je že stara, a jaz jo vidim mlado, ko je pela z nami vsemi pred jaslicami na božični večer.

Vsi tisti prelepi sveti večeri prihajajo z razglednico, na katero je napisala voščila dobra materina roka. Vem, da so vse njene napisane besede najgloblje želje njenega srca...

To božično razglednico nosim s seboj od tistega dne, ko mi jo je poštar izročil. Ko sežem po karkoli v žep, jo ponovno začutim in znova preberem, čeprav vem že na pamet vse, kar je napisanega. S sveto pobožnostjo jo spet spravim v žep in vem, da jo bom še in še bral.

Cetrta razglednica.

Cetrto razglednico mi je poslal prijatelj iz Assisija. Pošilja mi, — pravi, jaslice svetega Frančiška. Potem piše, naj gledam jaslice zbrano in naj poslušam njihovo Oznanilo. To so prve jaslice, pravi. Nato pripoveduje:

Sel sem v tisto votlino, v kateri je brat Frančišek postavil prve jaslice. Tam sem ti napisal tole razglednico. Se spomniš, kako pripovedujejo, da je brat Frančišek postavil jaslice? In kako so na sveti večer vsi prebivalci vasi Greccio odšli proti sabinskim goram, kamor jih je vabil, češ da bodo videli nekaj čudežnega? Reveži so se zavijali v raztrgane halje in trepetali od mraza, bogatini so se razkazovali v dragocenih kožuhih. Vsi pa so bili radovedni, kaj bodo videli daleč v gozdu, kamor jih je vabil Frančišek.

Pot je bila dolga in gozd mrzel. Kmalu so zagledali votlino. V votlini pa so bile prazne jasli z nekaj slame, pa voliček in osliček zraven. Ljudje so pričakovali česa drugega. Toda brat Frančišek je ves prevzet stopil k jaslim in zaklical: »Tu je Betlehem! Praznujmo vsi resnični prihod Zveličarjev na ta svet!«

Duhovnik je pristopil in bral nočno mašo. Frančišek pa je govoril tako prisrčno in s tolikim ognjem notranje ljubezni, da so se tajala trda srca.

Ljudje so v trenutku doživeli čudež. Videli so v praznih jaslih mrtvo Dete, ki ga je Frančišek s svojo vročno ljubeznijo spet obudil k življenju. In začutili so, da so bila njihova trda srca dotlej mrtva za božje življenje.

Zdaj so se srca otajala. Bogati so slekli svoja oblačila in odeli prezebajoče reveže. Tisto noč so bogatini in reveži postali bratje.

Da bi te preproste jaslice izgledile trde in razrvane poti in da bi zgradile mostove med ljudmi in med narodi!

»Samo kot spomin ti pošiljam tole razglednico,« zaključuje prijatelj. »In z voščili — asiškimi voščili...«

Peta razglednica.

Peta razglednica je prišla z dalnjih japonskih otokov. Tisti svet mi je bil vedno mikaven. Rad bi se dotaknil lotosovih

darstvu ter več kot sedemsto ljudi izgubi življenje. Celo v Trstu skoraj primanjkuje goriva, snega pa je toliko kakor ga nismo videli že mnogo let. Kljub vsemu pa se kulturno, gospodarsko in politično življenje nadaljuje.

29. JANUARJA se pogajanja v Bruxellesu med šestorico držav, ki sestavljajo Evropsko skupno tržišče, in med Veliko Britanijo, ki je tudi želela vstopiti v to tržišče, razbijejo. To povzroča politično napetost med obema. V začetku leta še vedno ni miru v Kongu.

30. JANUARJA italijanski parlament odobri statut za ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Juljska benečija. Po tem statutu bo ta dežela deležna mnogih olajšav. Tudi Slovenci si obetajo boljše in bolj strpno politiko. Upajo, da bodo s to deželo dobili tudi tiste ukrepe, ki jim jih dosedaj centralna vlada ni hotela ali ni mogla dati.

17. MARCA začne bruhati vulkan Agung na otoku Bali (Indonezija) in pokoplje pod pepelom in lavo nad sedem tisoč ljudi. Pozneje spet obnovi svojo dejavnost in povzroči še veliko škode.

7. ARPILA sprejme jugoslovanska skupščina novo ustavo Jugoslavije. Po tej ustavi se Jugoslavija imenuje Socialistična federativna republika Jugoslavija (SFRJ).

10. APRILA papež Janez XXIII. izda okrožnico »Pacem in terris«, v kateri določa kakšne odnose morajo imeti katoliški politiki do perečih vprašanj. Posebno važna je ta okrožnica za nas Slovence, ker tolmači kakšno stališče mora zavzeti večina do narodne manjšine.

10. APRILA se na odprtem morju pred Bostonom v ZDA potopi atomska podmornica Thresher. V njej je 129 ljudi, ki vsi izgubijo življenje. To je prva nesreča, ki zadene kako atomsko podmornico.

28. in 29. APRILA so poslanske in senatorske volitve v Italiji. Na teh volitvah nastopijo prvič po štiridesetih letih tudi Slovenci s svojo lastno listo, ki se imenuje Skupna slovenska lista. To je velik moralni uspeh za vso našo narodno manjšino, pa tudi drugače je število slovenskih glasov naraslo. Vsedržavne italijanske stranke pa so po rezultatih sodeč ostale več ali manj na

istih položajih kot so bile. Občutneje so le narasle stranke tako na levem kot desnem krilu.

16. MAJA odstop Fanfanijeve vlade, ki je bila nekaj več kot leto dni na krmilu države. To vlado so podpirali tudi socialisti. V času ko je bil Fanfani predsednik so zakonodajni organi sprejeli precej popularnih in socialnih ukrepov, vendar pa je politika podržavljanja in visokega davčnega pritiska povzročila naraščanje cen in malodušje v gospodarskih krogih. Po odstopu je državni predsednik Segni poveril nalogo za sestavo nove vlade tajniku Krščanske demokracije Aldu Moru. Ta je po skoraj mesec dni trajajočih posvetih s strankami leve vrnil mandat, ker mu ni uspelo doseči kompromisa s temi strankami.

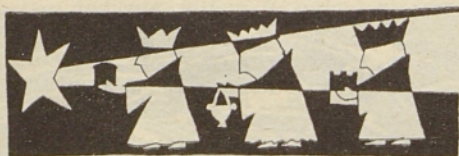
3. JUNIJA je po hudi bolezni umrl najpriljubljenjši človek — papež Janez XXIII. Ta je z očetovsko skrbjo skušal ljudem pomagati iz težav, ki jih tarejo. Predvsem je hotel s krščansko ljubeznijo združiti vse kristjane in prepričati najhujšo šibo božjo, ki lahko tare človeštvo, vojno. V svojih okrožnicah »Mater et magistra« ter »Pacem in terris« je dal navodila in očetovske nasvete kako naj ljudje v duhu ljubezni in strpnosti rešujejo moderne probleme človeštva. V svoji dalekovidnosti je mislil tudi preurediti samo Cerkev in je zato sklical drugi Vatikanski koncil, da ne bi bili kot je dejal »samo varuhi muzejev na zemlji«.

16. JUNIJA poleti v vsemirje prva ženska in sicer je to Valja Tereškova, ki so jo Rusi poslali v vsemirje dva dni po spustu Valerija Bikovskega. Obadva sta lahko krmarila svoji ladji ter sta se res med poletom približala drug drugemu.

19. JUNIJA je predsednik italijanske republike Segni poveril mandat za sestavo nove vlade predsedniku poslanske zbornice Leoneju. Ta je sestavil res vlado, iz samih krščanskodemokratskih voditeljev. To naj bi bila le poslovna vlada, dokler ne bo možno sestaviti prave sredinsko-levičarske vlade.

21. JUNIJA so kardinali v konklavu izvolili novega papeža Pavla VI., milanskega nadškofa Montinija. Ta je obljubil, da bo nadaljeval delo, ki ga je začel njegov predhodnik.

(Nadaljevanje na 194. str.)

cvetov in bambusovih stebel, rad bi prisluhnil drobnim šumečim korakom nežnih japonskih deklet in pogledal v živobarvna stanovanja, ki žive v zvenu gongov in ptičjega petja, ter se dotaknil tal, ki so vsa posuta s črešnjevimi cvetovi...

Razglednica prinaša dih japonske krajine. In v tej krajini je sklonjena nežna japonska žena — Mati božja nad otroka. Poleg stoji sveti Jožef. Na razglednici ni ovčic, ne goveda, le troje oseb — njihovi obrazi so japonski

Ta trenutek sem začel razmišljati:

Res, najbrž je japonskemu otroku mnogo bližji Jezušček, ki je njemu samemu podoben. In Marija in Jožef z japonskimi očmi in lahnim korakom...

Božič ob vznožju Fudžijame...

Peta in šesta in sedma razglednica.

Vedno bliže smo praznikom. In poštar prinaša vedno več razglednic. Kar usujejo se mu iz torbe na mizo. Te prinašajo voščila iz najbližjih krajev.

Ena najprej vzbudi pozornost. Spet jo je naslikal Gaspari. Imenuje jo »Jaslice«.

Res, to so jaslice, v njih Jezušček, ob njem Marija in Jožef. Pred jaslicami pa se zbirajo ljudje v slovenskih narodnih nošah. Dekleta imajo peče na glavi — to so Gorenjke. Druge imajo rute in bela oblačila — kmalu jih spoznaš, da so nekje s Primorske. Spet tretja ima avbo — to bo Korošica. In še in še...

Fantje drže klobuke v rokah, a hlače z naramnicami razodevajo narodno oblačilo.

Pred temi jaslicami ni revnih pastirjev, ampak so le slikarjevi rodni bratje, praznje oblečeni.

Ta razglednica prinaša pozdrav in voščila vseh mojih bratov...

In še Birolova božična razglednica! Podobna je Gasparijevi po slogu; po motivu je drugačna.

Upodobil je cerkev na snežnem griču, ki vsa žari v svetlobi. Vse okoli beli sneg. In po zasneženih poteh stopajo ljudje z baklami v rokah k polnočnici.

Kje bi mogel najti slikar lepši motiv za božično voščilo? »Se spomniš,« mi piše prijatelj iz mladih let, »kako sva nekoč tako hodila po zmrzlem snegu, z baklo v roki, proti farni cerkvi k polnočnici? Se vedno hodimo. Te naše njive in travniki, ceste in gorske poti so najlepše zdaj, ko so vse pokrite z belino. Pošiljajo ti božične pozdrave!«

Birola in Gaspari — slikarja božične poezije na naših razglednicah! V barvah ohranjata vero ljudi in navade in lepoto zemlje. Zato so te razglednice tako čudovite!

Se ena razglednica.

Zdaj pa mi dovolite, da napišem še jaz eno razglednico. Rad bi jo poslal Tebi, ki morda nisi prejel nobene za te praznike. Tako žal mi je, da se Te ni nihče spomnil. Bil si ob veliko veselje. Saj ne bo še prepozno. Glej, pošiljam jo tebi, ki bereš te vrstice in se morda počutiš samega. Sprejmi moj pozdrav z najlepšimi božičnimi voščili. Te dni smo vsi ena sama družina. Božja ljubezen se je sredi zime dotaknila naših src, da so vztrepetala. Brat in sestra! Srečen božič! S teboj sem in te imam rad, kakor me je novorojeni božji otrok učil. Srečen božič! Vesel božič!

Naj roma ta moja zadnja božična razglednica do Tebe, pa če si še tako daleč.

Srečen božič!

MILENA MERLAK DETELA 6 PESMI

Zadnjič so mi prišli v roke trije zveščiči mojih pesniških prvencev iz let 1954, 1955 in 1956. Prve pesmi sem tiskala v gimnazijskem glasilu »Mladi obrazi« (1955). Pesem »Ko bukve zelene« je bila objavljena v tem glasilu, ki sem ga tudi uredila. Pesmi so značilne za mojo rast iz tradicionalne poezije (Mladi obrazi 1955) tja do modernejšega prijema, ki sem ga pokazala v ljubljanski »Reviji 57« in »Naši sodobnosti« (1958). Sedaj, ko dokončujem svojo prvo pesniško zbirko, ki raste iz zasnutkov zbirk, kot sem jih zgradila v pesmih »S soncem smo si podobni« in »V pavji blaznosti«, je pogled na te moje prve pesmi precej nebogljen. Objavljam jih vseeno zaradi njihovega mladostnega zanosa in v dokaz, da raste moderna poezija iz tradicionalne, da pomeni nič več in nič manj kot višjo stopnjo tradicionalne poezije, njeno sodobno in komplicirano metamorfozo.

Milena Merlak - Detela

Kraškim borom

V pomladni burji oživeli
šume se sklanjate do tal
in s koreninami prijeli
ste se trdneje kraških skal.

Vas ni te revne zemlje strah?
Ni bor noben zaradi skal teh plah?
Uporno se dvigajo vaši vrhovi,
brez solz so vaše samote okovi.

Naj v meni bi šumela vaša sila,
mi v žile brezkrvne jeklo ulila!
Pred žrelo režeče zveri bi stopila,
z jeklenim zamahom zobe ji izbila!

Ko bukve zelene

Narava s soncem vsa oblita
drhté prebuja se, brsti,
upanje v njej se svita
na lepše in srečnejše dni.

V doslej neznanem hrepenenju
speše utripi mi srca,
v kipečem in bolečem vrenju
počasi izgorevam vsa.

Kako objeti bi želela
ves čudoviti, oživeli svet,
življenje ljubiti bi hotela
kot v jutru svojih let.

Kako drhtim v pričakovanju!
Svetloba, ki sem z njo prežeta,
se v mučnem, dolgem mi čakanju
s temo in sencami prepleta.

Moja duša je cvet

Moja duša je plašen cvet,
boji se noči;
moja duša je nežen cvet,
v zarji kali;
moja duša je šibek cvet,
veter jo maje;
moja duša je bogat cvet,
drugim se daje;
moja duša je žejni cvet,
po rosi hrepeni;
moja duša je vesel cvet,
v samoti veni;
moja duša je uporen cvet,
ne sklanja glave;
moja duša je trnje cvet,
ki bode v srce.

Dediščina smrek

Usločene veje smrek
so mi darovale tišino
in skrivnosten šepet
v vrhovih.

Nežne so z menoj,
čeprav prihajam k njim
kot zamolkel jek sekire,
kot glad jetičnih prsi,
kot raskava roka kmeta,
ki jim meri rast.

Ganjena od te neme dobrote
jih bom ljubkovala
tako dolgo,
da bom podedovala
prastar utrip vej s srcem.

Povodenj

Tolmuni so nemirni,
reka narašča,
bregovi postajajo nizki,
veslači se smejejo od strahu.

Sonce je zamolčko
drevesa uporna
brazde črne
dete objokano.

Voda!
Na bregovih,
na brazdah,
na nebu,
na ustnicah,
v očeh,
voda, voda.

Poje poslednjo uspavanko
nasipom
drevesom
cestam
zibelkam.

Ostalo je samo obzorje
in voda
voda
voda ...

Ljubezen ob svitu

Zakaj mi še nisi dejal,
da so lepe moje oči?
Glej, cvet v njih je pognal,
cvet, v katerem med prvič diši.

Dragi, globoko, globoko
v ta cvet se zazri!

V pomožnih učnih knjigah (*Naša pot*) za tretji, četrti in peti razred osnovnih šol, ki so letos izšle, je tudi 30 strani verouka. Ker so strani za vsak posamezen predmet strogo določene, je veroučna tvarina precej zgoščena, a solidno obdelana. V glavnem so veroučne lekcije pripravili kateheti Živic, Jamnik in Zorko, odobrila pa Koncilska kongregacija v Rimu, ki nadzoruje poučevanje verouka v Italiji.

Da bi otrokom pri učenju verouka še bolj pomagali so tržaški kateheti izdali in založili tudi »Zvezke za krščanski nauk« (aktivni ali delovni zvezki). Ti zvezki so lično ilustrirane knjižice z vprašanji, na katera otroci odgovarjajo; otroci v zvezke pišejo in rišejo. Vsaka knjižica ima okoli 50 lekcij in 100 strani. Otroci so jih z veseljem sprejeli in s kateheti zato lepo in radi sodelujejo. Knjižice bodo lahko koristile tudi tistim, ki se s pomočjo verouka učijo slovenščine. Do sedaj sta izšli dve knjižici: Zvezek za krščanski nauk o resnicah (3. razred) in Zvezek za nauk o milosti in zakramentih (5. razred). Za četrti razred izide v teh dneh.

Pravkar je izšla veroučna knjiga za prvi razred enotne srednje šole pod naslovom »O Bogu in našem odrešenju« (*Veliki katekizem 1*). Izdali in založili so jo kateheti v Trstu, odobrila Koncilska kongregacija v Rimu, tiskala pa »Graphis« v Trstu. Obsega 31 lekcij o verskih resnicah. Nauk je jasno in logično podan, čeprav so nekatera mesta precej težka. Ima nekaj slik, vprašanja in naloge. Upamo, da bo vsem dobrodošla, dijakom in nedijakom.

Opozarjamo še na veroučne knjige, ki so že izšle v Ljubljani. Leta 1961 je izšel *Mali krščanski nauk* (Kratke zgodbe svetega pisma in nauki za drugi letnik verouka). Ta učbenik služi predvsem za pripravo na prvo spoved in obhajilo. V drugem pa odgovarja programu ki je predpisan za tretji razred naših osnovnih šol. Leta 1962 je izšel *Krščanski nauk za tretji letnik*, ki po obdelani tvarini odgovarja našemu četrtemu. Obravnava namreč božje in cerkvene zapovedi. Letos je izšel *Krščanski nauk za četrti letnik*, ki po programu krščanskega nauka odgovarja našemu petemu, ker govori o zakramentih.

Z VZHODA

nam je zablestela luč

Leto 1963. se nagiba h koncu. Slovanski narodi smo letos slavili 1100-letnico nastopa svetih bratov Cirila in Metoda in začetek slovanskega pismenstva. Nastop svetih blagovestnikov je pomemben za vse slovanske narode, ker so se ti prav z delom svetih bratov vključili v kulturno zgodovino in stopili rama ob rami z drugimi kulturnimi narodi. Ta pomembna kulturna obletnica je našla odmev po širnem svetu. Slovanski narodi, po svojih domovinah in raztreseni po celinah sveta, so se spomnili te obletnice.

Veliko ljubezen, zanimanje in spoštovanje je tudi pokazal pokojni sveti oče Janez XXIII., ki je mesec dni pred svojo smrtjo javno poveličeval delo svetih bratov v apostolskem pismu »Magnifici eventus«, ki ga je poslal vsem slovanskim škofom ob 1100-letnici prihoda svetih bratov na Veliko Moravsko.

Sledil je mednarodni kongres za slovansko zgodovino v Salzburgu, slavistični kongres v Sofiji, ter osebna udeležba papeža Pavla VI. ob zaključku Ciril-Metodovih proslav v Rimu, ko je izročil varuhom cerkve sv. Klementa relikvije svetega Cirila, ki so jih malo prej našli v Recanatiju. V cerkvi svetega Petra v Rimu je bila večkrat pred zbranimi škofi vsega sveta služba božja v jeziku, ki sta ga povzdignila v liturgični jezik prav sveta brata.

Njuno delo ni bilo lahko. Mnogi so zmajevali z glavo ob »novotarijah«, ki sta jih prinesla na zapad sveta brata. Toda bistroumni Ciril je spretno ovrgel trijezično teorijo in zagovarjal božji izvor vseh jezikov, tudi slovanskega. Za nesebično in misijonsko delo sta bila sveta brata pripravljena tudi trpeti. Njunemu apostolskemu delu se je postavil nasproti politični imperializem, ki se je pogosto skrival za zlatimi križi in mitrami zlasti nemških škofov, ki so bili vse preveč v službi za posvetne dobrine, premalo pa za širjenje kraljestva božjega. V tej svoji zaslepljenosti niso izbirali sredstev in Metod je moral v ječo. To je bil črn madež v vrsti bavarskih škofov, ki ga je objektivna zgodovina obsodila. Med slavnostno pridigo na cirilmetodijskem kongresu v Salzburgu pa je regensburški škof dr. Graber pogumno javno izjavil in obžaloval, da so nemški škofje v letu 870 krivično sodili in obsodili svetega Metoda, ki ga je papež postavil za škofa pokristjanjenim Slovanom. Dr. Graber je čas, ko se je to zgodilo, imenoval eno najtemnejših dob v Cerkvi. Nato je nadaljeval, da je primerno, da on, škof regensburški, govori pri tej slovesnosti v čast sv. Cirilu in Metodu, da se tako prav od strani nemškega naroda popravi krivica, ki so jo storili slovanskemu apostolu. Slovanska blagovestnika sta imela tako veliko katoliško-vesoljno ali ekumensko srce in tako veliko kulturo, da sta Slovanom hotela dati to, za kar se šele na drugem vatikanskem zboru potegujejo in razumevajo škofje: več ljudskega jezika v službo božjo. Tesno ob stran regensburškega škofa dr. Graberja se je postavil v svojih izvajanjih tudi predsednik salzburškega mednarodnega znanstvenega središča benediktinec p. Michels, ki je priznanje nemške krivde pokazal še v lepši obliki. Velika zamisel pokojnega Janeza XXIII., izražena v okrožnici »Mir na zemlji«, je dosegla velike duhove, ki so začeli drugače gledati na svet, tudi na slovanskega. Tudi slovanski narodi imajo svojo veliko kulturo, ki jo je zapad predolgo podcenjeval in preziral. Če pa bi Slovani ne imeli svoje kulture, pa imajo vsaj to kulturno zaslug, da so s svo-

jimi prsi in hrbti branili krščanski zapad, da se je lahko nemoteno kulturno razvijal, medtem ko so slovanske dežele bile izpostavljene mongolskim in turškimi vpadi. Slovanske dežele so bile prednja obramba, prednja straža, ki so krvavele za mehkužni zapad.

Toda tudi po 1100letih še ni vse gladko. Ni še vse opravljeno samo s tem, da se napake tedanjega časa opravičijo s tem, da se zatajijo, olepšajo ali pa celo izkrivijo. Tudi v 1100 letnico so padle bodice in osat. Oglasili so se kratkovidni duhovi, ki so za koroško prebivalstvo prilagodili pastirsko pismo avstrijskih škofov o delu svetih bratov. Ali je mogoče, da je negativno mnenje o papežu Janezu XXIII., o svetih bratih Cirilu in Metodu in o slovenskih dušnih pastirjih, izrekel nemški gosposvetski župnik in v to v letu zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora. V času, ko govori papež Pavel VI. o kraljestvu božjem, ki ga tvorijo vsi narodi, jeziki in Cerkve, govori o ljubezni, bratstvu, pravici in miru. Ni mogoče drugače kot da se nam gosposvetski župnik s somišljeniki vred, kot zakasneli mračnjaki samo smilijo. Vse drugačno veliko srce pa je pokazal murskosoboški protestantski pastor, ki je teden dni pred cirilmetodijsko proslavo v Murski Soboti, odpovedal službo božjo v domači cerkvi in povabil svoje vernike, naj se udeležijo velike katoliške proslave sv. Cirila in Metoda. Tiste proslave se je tudi sam udeležil in se na koncu izrazil, da se mu zdi, da se ponavlja prizor zadnje večerje... Tako pa mislijo in se izražajo velike duše.

Ljubljanski učbeniki so lepi, ker so sestavljeni po modernih didaktičnih in veroučnih sistemih. So ilustrirani, imajo navodila za življenje, vprašanja in odgovore, naloge. Posebnost teh učbenikov je v tem, da je razlaga dana na podlagi svetopisemskih dogodkov ki so nujni za zgodovino odrednje. To velja predvsem za tretjega (razlaga zapovedi na podlagi dogodkov iz stare zaveze) in za četrtega (razlaga zakramentov na podlagi dogodkov iz evangelijev). S tem so sestavljavci skušali zadovoljiti zahteve, da otroci poznajo čim več svetega pisma, a se istočasno seznanijo z glavnimi verskimi nauki in načeli.

Lepo in pametno bi bilo, če bi se veroučni učbeniki iz Ljubljane počasi vpeljali tudi po vseh naših šolah.

L. Šk.

KAJ JE S KONCILOM?

Drugo zasedanje cerkvenega zbora je zaključeno. Škofje se bodo ponovno sestali za dobra dva meseca v jeseni leta 1964. Med tem časom se bo koncilsko delo nadaljevalo po komisijah, ki bodo predložena in že obdelana vprašanja znova pregledale in dopolnile ter jih pripravile za nadaljni razgovor in pretres.

Za drugo zasedanje je bila značilna prava študijska debata o škofih in o mestu, ki ga zavzemajo v vodstvu Cerkve. S tem se je nadaljevalo razpravljanje, ki je bilo prekinjeno na prvem vatikanskem koncilu, ki je razglasil versko resnico o nezmotljivosti rimskega škofa, ko v verskih zadevah nastopa kot vrhovni poglar Cerkve. Debata je bila precej živa in včasih tudi ostra, ker je bila povezana tudi z željo in načrti za preosnovo rimske kurije, ki bi morala zavzeti vse bolj mednarodni značaj in bi pri nji morali biti vse bolj zastopani škofje, ki dejansko vodijo škofije. Pot do te preosnove bo še dolga, a prva in trda podlaga je bila že dana, kakor je sam sveti oče Pavel VI. hotel.

Veliko se je na tem zasedanju govorilo o laikih, ki naj s svojim delom in krščanskim pričevanjem posvetijo sedanjemu svetu. Govorilo se je o božjem ljudstvu in o njegovem poslanstvu v Cerkvi in pri širjenju božjega kraljestva. Na dan je prišel tudi načrt, da bi vpeljali diaconat, ki bi bil v veliko pomoč Cerkvi, zlasti v misijonskih deželah, kjer pri manjkajo duhovnikov.

Vmes so škofje vpletli razpravo o Mariji. Ni šlo za njene odlike in češčenje, ampak za mesto, ki naj ga zavzema v nauku o Cerkvi. Ali naj nauk o Mariji tvori celoto zase ali pa naj bo povezan z nau-

kom o Cerkvi. V prvem pogledu je poudarjena Marijina čast, v drugem pa odrešilno delo Kristusa, ki je v Mariji kot prvi dosegl svoj cilj.

Ob koncu so razpravljali o okumenizmu, to je o zadržanju, bi lahko rekli, katoličanov do drugih verstev, predvsem pravoslavnih in protestantov. Pokazalo se je, da je za zблиžanje in združenje odstranjena že marsikatera ovira, a veliko jih je še ostalo. Treba bo še razumevanja, molitve, medsebojnega zaupanja in študija predno bo prišlo zedinjenje. A na poti do tega smo pa le.

Škofje so pri tem zasedanju odobrili odločitev in spremembe o liturgiji ali bogoslužju. To bo imelo tudi za nas veliko važnost, ker gre za uporabo materinega jezika pri službi božji. Drugi odobreni načrt obravnava komunikacijska sredstva in daje navodila za uporabo teh sredstev, ki so tisk, radio, film itd.

Med koncilom so škofje imeli priliko, da so se bolje spoznali. Spoznali so težave in upe svete Cerkve. Uvideli so, da so težave in potrebe posameznih škofij le majhna stvar v primeri s potrebami celotne Cerkve. Kdor razume težave drugih, najde več poguma za odstranitev svojih. Kdo naj prešteje vsa srečanja škofov, pri katerih so izmenjali skrbi, skušnje, nasvete? Kdo naj premiri vse dobro, ki so ga pripravile vse dosedanje debate, ki so pripomogle, da se je zanimanje za verska vprašanja razširilo in poglobilo?

Veliko delo je bilo že opravljeno. Upajmo, da se bo še z večjim zagonom in uspehi nadaljevalo. Molimo za to!

L. Šk.

Tujci povsod

ZORA SAKSIDA

(Nadaljevanje)

9

Skrb za vse to se je prevalila na njena rame na z vsemi nevšečnostmi, ki jih je malček prinesel s seboj na svet. Jokal se je le prepogosto, da bi tičal vzrok joka samo v mokrih, onesnaženih plenicah; često je morala opustiti komaj začeto ali napol opravljeno delo, vstajati ponoči, ga jemati v naročje, ga zibati in mu peti, a niti ujčkanje niti njen lepi sopran, ki so ga na koru v cerkvi sv. Martina posebno fantje radi poslušali, ga nista premotila, drl se je kar naprej. Pa vseeno ni bilo treba po zdravnika, kajti Grossovka, tista drobna ženica v temnih krilih in črni ruti, ki ji je zakrivala skoraj ves obraz, bled in stisnjenih ustnic, nemirnih oči in ostrega vida in posluha, jo je nekega sobotnega popoldneva kot kakšna vila presenetila kar z dvema kanglicama kravjega mleka.

»Veste, Anica, vaš fantek je lačen, le meni verjemite! Vašega mleka nima zadosti, kravjega mu prevrte in ne bo več vekal. Saj zija kot jesihar, še na naš konec se ga sliši.«

Kar sama mu ga je pripravila v stekleničko; otročičkova usteca so hlostnila po cuclju, kot bi ga čakala od rojstva. Popil je skoraj vse mleko in proti koncu, sit in od joka utrujen, kar zadremal.

»Sem koj uganila, kje ga čevljev žuli.«

Blaga ženica je položila otroka v košaro in ga skrbno pokrila, kot bi vse svoje življenje imela opravka le z otroci. Denarja za mleko ni hotela, s praga je le naročila:

»Za verne duše v vicah zmolite očenaš in za vašega moža enega.«

Odtlej je Anica prosteje zadihala, a še vedno ne, kot bi morala. Posode in perila ji je manjkalo precej, kar ji je delo skoraj podvojilo, najbolj pa je pogrešala pohištvo. Naj je čistila in pospravljala kar naprej, okoli sebe še vedno ni dosegla tiste snage in domačnosti, kot jo je srečavala pri Grossovih. Veliko krivde je bilo na njej, ker ni poznala smotrnega dela in bila tudi precej neredna in nerodna; eno je čistila, drugo pa sproti mazala; zdaj je vrgla brisačo in kuhinjsko cunjo na okensko kljuko, zdaj ju je zataknila za štedilnikov rob; čevlji so zevali danes izza kuhinjskih vrat, naslednjega dne jih je

brnila pod stol, na katerem je imela lavor. Tako je bilo z vsemi reči, ki so prihajale v novi dom, in vsak dan jih je bilo več, nered pa hujši. Nekega dne se je je usmilila boginja usode in na široki diri z enim konjem se je pripeljal zajetni Andlovec s kuhinjsko opravo vred. Ko je zjutraj, kmalu po moževem odhodu, zaslišala z dvorišča težko, počasno škripanje koles, je bila prepričana, da se spet muči čez travnato dvoriščno čoččo Matičkov molčec hlapec z vozom gnoja, ji še mar ni bilo in je kar nadaljevala s pomivanjem jutranje posode. Se-le ko je zagledala skozi šipe vrat možakarja z modrim predpasnikom in s ploščatim mizarskim svinčnikom za ušesom, ki je krepko trkal in stegoval svoj krepki tilnik, da bi pokukal do konca ozke kuhinje, kjer je pomivala, se je vendar spomnila, odkod ga pozna.

»O, vi ste! Skoraj sem pozabila na vas, čeprav sem zaradi vas vsak dan godrnjala.«

»Kaj hočemo, gospa! Saj je huje, kot v času vojne; te je že davno konec, njenih posledic pa še dolgo ne bo. Kam naj pa zaneseva?«

Mlada gospodinja se je kar smejala ob pogledu na bleščeče se pohištvo, ki ga je s svojega praga opazovala tudi Kranjčeva gospa.

»Če bi bil moj mož doma, bi kar v kuhinjo zložili.«

»Kaj midva ne smeva noter?«

Za mizarskim mojstrom se je pokazal zastaven fant rdečih, neobritih lic in rusastih brčic, ki so ščetinasto poganjale na vse vetrove. Noge so mu tičale v težkih, okovanih čevljih z usnjenimi golenicami na vrvice, za katere si je zatikal hlače z usnjenimi zapletami na zadnjici. Iz širokih, sinjih oči se mu je smejala mlada, zdrava hudomušnost, ki mu je potisnila lovski klobuček daleč na tilnik. Med nedotaknjenimi zobmi je mrevaril slamico in verižil rdeče, vlažne ustnice, kot bi se vlekli kakšni deževniki.

»Lahko, a ne vem, če utegneta.«

»Mojster, kar v dlani pljuniva!«

Anica je brez obotavljanja kazala, kam naj postavi vsaki kos pohištva, tako živo podobo kuhi-

nje je imela v sebi od onega večera, ko je prvič sedela v Grossovi. Medtem je pristavila ponev s svinjsko mastjo, stresla vanjo drobno narezane čebule, da je zacvrčalo in kmalu prijetno zadišalo, nato pa ubila vanjo štiri jajčka.

Ko sta prinesla zadnji stol, ju je povabila na malico: »Vina in žganja nimam, sem pa jajc navrta.«

»Saj ni treba, gospa!« se je iz olike branil gospodar, a voznik, ki mu ni videl v misli, se je posmejal Anici:

»Kar sem z njimi! Prelepo diši, da bi odšel s slinami v ustih.«

Dobre volje sta sedla k mizi, ki jo je Anica na enem koncu pogrnila kar z zmečkanim zavijalnim papirjem, nanj pa položila kupljeno štruco kruha in kuhinjski nož.

»Kar čez pol prerežita,« je povabila.

»Preveč bo!«

»Saj je sama sapa, kruha prav malo. Moj mož se vedno jezi, zakaj ne zamesim doma, a se ne upam, ker še nikoli nisem.

Pred vsakega je položila krožnik, a hlapčič je dal enega vrh drugega in ju odrinil.

»Le v ponvi prinesite, se vsaj shladilo ne bo. Bom že jaz razdelil.«

Primaknil je stol k mizi, se odkril in pokrižal, klobuk pa potisnil na levo koleno. Čim je bila ponev na mizi, je zagrabil za njen vroči držaj, z vilicami pa razplovil gosto cvrtje, polno temnih ocvirkov.

»Merila itak ne bova, držim pa rajši jaz, da mi vi s ponvijo kam ne pobrišete. Še pri nas vedo, kakšni stiskači so Korošci,« se je spet pošalil in se lotil nepričakovane južine. Že med razkladanjem oprave se je natihoma spraševal, komu je namenjena tako nebeško dišeča jed; dosti je vozil okoli za razne mizarje in tapetnike, predvsem h gospodi, a na prstih ene same roke, tiste kjer mu mezinec manjka, bi lahko preštel, kolikokrat so ga povabili k mizi; najrajši so mu kar pred vrati nalili kozarec ali šilce, kot bi hoteli reči: »Zdaj pa vozi, brate!« Še nikoli pa ga ni nihče povabil tako prijazno kot tale mlada, lepa gospa, temne kože in ogljenočrnih kit, ki bi ji kar naprej gledal v črne, vlažne oči. In kako spretno se je znala sukati okoli štedilnika in prav nič ni bila v zadregi pred njima. Gotovo je bila vajena obiskov in petični so tudi morali biti pri hiši, če so vse to nanovo kupili in denar kar na roko odšteli, kot mu je pravil mojster.

mladika

»Kaj pa hitiš mazati? Saj boš še ponev prevrta!« ga je leta dregnil s komolcem.

»Prehitro je zmanjkalo, zdaj bi jesti šele začel.«

S sredico je že zadnjič zajel odvišno maščobo, jo zatlačil v usta, se pokrižal in vstal. Andlovec je bil počasnejši, malo po naravi, malo iz olike.

»Veste, gospa Obrobek, s sobno opremo pa še vedno ni nič. Lesa in ogledala noče biti od nikoder. Sem mislil, da si bom lahko s češnjevim lesom pomagal za tisto malenkost, ki mi manjka, a se je preveč poznalo. Orehov je precej starejši in temnejši.«

»Bo že kako!«

Vesela, da je vsaj kuhinja na mestu, si je nevede sposodila modrostni stavek Grossove Polonice in zardela v razgreta lica, ko jo je imenoval »gospa Obrobek«.

»Na vino me bo pa že gospodar povabil,« se je oglasil mladenič in pomežiknil mojstru.

V rokah je držal zeleni klobuk in potiskal za rjavkasti trak s sinjimi, očešci posejano šojino perje. Ko se je vendar trdno zasedlo, je porinil klobuk nad levo oko, kot bi bil zvrnil že najmanj štefan bizeljčana, ne pa šele mešetaril za kozarček. Doma z nasmejanih štajerskih gonic z belimi zidanicami, je znal ceniti božjo kapjico skoraj kot vsakdanji kruh. Stopil je do konja, ga ljubeče počohal po grivi, mu s plosko dlanjo ponudil kocko sladkorja, nato zapeljal dno ritensko do mlake sredi dvorišča, kjer je bil prostor širši, in voz obrnil. Ko je skočil na voz in sedel na zloženi koc, je zaklical mojstru:

»Nehajte se ženiti, če nočete peš v mesto!«

Dobrodušni mojster se je moral zasmejati na fantov poziv, a ga je vseeno opravičil: »Mlad je in ne ve, kaj blebeče. Na svidenje, gospa!«

Stekla je v kuhinjo in kar žarela od sreče. Vse težave so utonile v nepričakovanem zadovoljstvu, ki sta ga v prazni dom prinesla Andlovec s pohištvom in mladi Stajerec s svojim dovtipi.

Fantiček je spal v sobi, pokrit s kôpo cunj, celo z očetovo staro policijsko suknjo, in do kosila je imela še tliko prostega časa, da je lahko zložila v kredenco in miznico, kar se je doslej valjalo in zadevalo po kuhinji. Nazadnje je še pometla stružino, ki sta jo nanesele moža, in jo kar zviška stresla v štedilnik, da ji je hušknil ogenj visoko pod obraz in ji skoraj osmodil obrvi. Zdrznila se je in se nehote spomnila nesreče, ki se ji je pripetila pred dobrimi desetimi leti na Bavarskem.

V domači vasi je še kot punčka služila pri bogati Minčni družini, ki je potrebovala za veliki dom

kar tri služkinje hkrati. Tudi kozo je včasih molzla, a predvsem pazila na otroke; gospa je bila od pomladi do jeseni zdoma, ker je kupčevala z domačim in kupljenim sadjem. V Avstriji je imela svojo prodajalnico v Melku na Donavi, v lepem mestu z velikim samostanom, od koder se je včasih z vlakom zapeljala v dobro uro oddaljeni Dunaj in si ogledala njegove znamenitosti, v Nemčiji pa je marsikatero poletje prodajala svoje sadje na Bavarskem, v letoviškem mestecu Berchtesgaden, ki se je kot izgubljen biser stiskalo med visoke gore, po vrhovih vedno polne snega, in z jezerom Königssee v bližini. Tako se je nekega leta domenila z Aničini mami starši, da jo vzame za štiri goldinarje mesečno s seboj na Bavarsko. Za dvanajsetletno dekletce, ki je bilo v družini v skrb in napotje in usta več ob skledi, so bili to lepi denarči. Z materinim križem na čelu, s strogim očetovim pogledom, naj se pametno obnaša, z jokom v očeh in grlu in z nestopnim pričakovanjem velikih reči je sedla na Plavah na vlak, čisto tesno k odločni in krepki Minčnici, ki je vedno tiščala k sebi zajetno usnjeno torbo. Skrivoma je pogledovala k nji navzgor, da bi ji že z obraza razbrala, kdaj bo treba izstopiti, ali nova gospodinja jo je kot kakšno pručko potisnila k oknu, naj gleda, kako beži svet mimo in kako mravljinčasti so ljudje. Po dolgi, utrujajoči in nazadnje že dolgočasni vožnji sta vendar izstopili v Berchtesgaden, kjer je imela gospa svojo prodajno lopo, za njo pa košček vrtiča, kamor je bila že prvo leto nasadila nekaj rastlinic bazilike, ki jih je v mokrem robcu še z briško zemljo okoli koreninic prinesla s seboj.

Gospa je kuhala kar na špiritnem kuhalniku, da ji ni bilo treba drago plačevati obedov v kakem hotelu in zraven še lakoto trpeti. Nekega dne je naneslo, da je morala biti za kuharico vprav Anica. Primanjvalo je goriva, pa ga je dolila kar med plamene; steklenico je razneslo, da jo je porezalo po prstih, zublji so planili nanjo, ki je brž odskočila in stekla na vrt, zajeli razliti špirit, tla in za boje. Anica se je naglo pomencala in s kriki priklivala gospodinjjo, ki je ogenj pogasila, deklico pa pošteno zlasala, ocmokala in ozmerjala, za kazen pa poslala s sadjem okoli. V cajno ji je naložila češenj, breskev, marelic, hrušk, štrboncljev, pomaranč, limon in banan, kar na pamet zračunala, koliko mora izkupiti, in jo zaradi požarčka še zadnjič, a težko udarila samo z besedami: »Za škodo, ki si je kriva, ne boš dobila ob odhodu domov niti ficka, da si boš zapomnila za drugič!«

Razkuštrana, osmojena in umazana od dima in joka, s cajno, ki je tehtala skoraj več kot ona, se je odpravila na svoj prvi trgovski pohod in izkupi-la več, kot je naračunala gospodinja. Zavoljo svoje zunanosti je zbudila precej zanimanja, še več usmiljenja s svojo zgodbo o požaru in hudi trgovki; vsakdo je kupil nekaj sadja in marsikdo še kaj navrgel, da je zadnje tri banane obdržala zase in jih pojedla nazaj gredé. Po drugem sadju se ji sli-ne niso cedile, a banan ni svoj živ dan jedla, pa so jo mikale kot Adama in Evo prepovedani sad v rajju. Da je vsak dan prišla do njih, si je pomagala z briško premetenostjo: sadju je cene nekoliko zvišala in si tako dnevno plačala vsaj dve banani.

Letoviščarji so jo radi imeli; vseč jim je bila tista majcena, drobna, črna punčka, ki se je s košem sadja na glavi in s tujim jezikom borila za vsakdanji kruhek. Rekli so ji »die schöne Zigeinerin« in pa »Armes Kind«, ko je stežka snemala z glave sočno breme in ponujala: »Kaufen sic Äpfel, gnädige Frau!« Lovila je zrak in besede in si popravljala debelo kito, ki bi ji bila lahko za svitek. Ne samo gospe, tudi gospodje so bili radodarni do nje, a teh se je bala kot vrag križa.

Živo se je še spominjala Žida s črno bradico, ki je imel ob sprehajališču v Berchtesgaden trgovnico z umetniškimi slikami v pozlačenih okvirjih, z lesenimi jeleni, kapelicami, hišicami, urami s kukavico, z noži in bodalci z roženim držajem in z drugimi dragocenostmi, ki ji je kupovala gospoda v spomin na lepi kraj in dobivala v spomin na lepa, morda včasih zares nepozabna doživetja, Anica pa občudovala le skozi debelo izložbeno steklo. Le kdaj je prodajal, ko pa je vedno tičal na pragu, kadar je šla mimo. Nekega jutra, ko se je sončna svetloba pravkar zaprašila skozi dišeče smrečje, se ji je že od daleč smehljaj. Z belim robcem si je gladil brke, na ozkih, pajkasto tenkih prstih mu je drhtel lesket prstana. Šepetal je: »Komm, Mädchen, ich werde dir eine schöne Sache und viel Geld geben. Komm!«

Tako tiho je govoril, kot bi ne veljalo njej, a ko se je priklonil in se ji še enkrat posmejal, se je le prepričala, da govori njej. Tak se ji je zdel, kot bi se bil pravkar najedel svinjske pečenke, ko se je takole z robcem brisal okoli ust in se priliznjeno smejal. Zastudil se ji je in iz neznanega vzroka se ga je zbala, da je zbežala in se odslej vselej ognila lepe prodajalne. Bilo ji je težko, ker je bila v najlepšem delu gozdčiča, kjer so pod božjimi znamenji vabile k počitku lesene klopi. Če so bile prazne, je na svoji poti vedno za trenutek sedla nanje in si odpočila vrat in noge.

Pa še enega takega hudobca v človeški podobi je srečala tisto poletje. Sedel je na eni takih klopic, a na drugem koncu mesteca, skoraj blizu Königssee; črnoobrobljena očala je nosil kot kak učenjak, poleg sebe na klopi je imel slamnik, palico in bele rokavice, na sebi pa tako belo kamižolo, da ti je kar vid jemalo, če si pogledal vanjo, tako se je bleščala v soncu. Priliznjeno se je smehljaj in bil podoben luciferju iz materinih pravljic, le da je bil brez kopit in da ni nosil frak, nevaren pa veliko bolj, predvsem za Anico, ker je bil živ, v njeni bližini in vabil vprav njo, naj prisede. Pokazal je kupček denarja, ki ga je sicer skrival pod

klobukom, in vabil: »Schau, wieviel Geld wirst du bekommen!«

Ne da bi ga še enkrat pogledala, je šla mimo odrevenela od groze, sprva mirno in počasi, da ne bi izdala strahu, ujela še Luciferjev »Willst du nicht?«, potem pa zbežala kot zasledovana srna. Domov je pridihala kot nadušljiv stavec, ostali dve dekleti, ki sta se z Goriškega kmalu za njo pripeljali v Berchtesgaden, pa sta se ji zasmejali v obraz, ko sta zvedeli, pred čem je bežala.

»Neumnica! Vidi se, kako si še prismojena. Sedla bi, vzela denar in šla.«

»Kar tako?« Nejeverno ju je pogledala.

»Seveda, kar tako, ali pa malo drugače.« Spogledali sta se in spet prasnili v smeh. Anico je strah minil, a s svojega trgovskega zemljevida je črtala tudi ta konec lepoga mesteca.

»Zdaj bi šele bežala, če bi doživela kaj podobnega,« si je rekla ob štedilniku v Ljubljani. Skrb-

no je zložila obroč k obroču, obrisala prah in nato pošteno ocenila kuhinjo.

»Prav nič ni taka, kot sem si mislila.«

Ob daljši steni se je šopirila miza s stoli, kredenca se je kopičila ob temeljnem zidu, vse je bilo novo in bleščeče, preveč bleščeče, in morda vprav zaradi tega tako prazno, mrtvo in neprijazno. Pri Grossovih je bil lok marsikje do lesa odlučen, ponekod prepleskan z neveščo roko, da se je še poznala pot čopičevih ščetin, a ko si se odločil, da sedeš, se ti ni zdelo, da se boš dotaknil mrzlega lesa, ampak toplega, živega naročja. Manjkali so prtiči po stenah, tla so bila opečna kot v kakšnih grajskih in samostanskih vežah. Tu je vse odbijalo, tam je vse vabilo.

»Bo že, z božjo pomočjo bo že!«

Še zavedala se ni, da krade iz globoke vere gospe Polone, tako si je že prisvojila njen najljubši stavek. (Se nadaljuje)

PRAVNI KOTIČEK

V NEKAJ MINUTAH - NOVI PREDSEDNIK!

Mesec november je bil za Združene države Amerike in ves demokratični svet zelo tragičen; o umoru predsednika Kennedyja in dogodkih, ki so temu bliskovito sledili, ne bomo tu pisali, saj je svet o vsem tem ogromno razpravljal.

Ustavili se morajo raje pri dejstvu, katerega nismo v ognju polemik in tragičnih dogodkov skoraj niti opazili, in sicer pri dejstvu, da so Američani imeli že v pičli pol ure novega predsednika. Ni bilo treba za Kennedyjevo nadomestitev sklicati kongresa ali pa seje vlade. Nikake formalnosti ni bilo treba: dovolj je bilo, da je tedanji podpredsednik zaprisegel pred sodnikom, pa so ga že vsi nesporno priznali za svojega novega predsednika. Avtomatičnost, s katero so Američani dobili novega predsednika, je dokaz prave demokracije in razvitega čuta za zakonitost.

Člani ameriškega kongresa, ki so se sestali v zgodovinskem letu 1787 v Filadelfijo z namenom, da izglasujejo svojo prvo ustavo (in se s tem dokončno odtrgajo od svoje matične države Anglije, proti kateri so se dvignili z orožjem v roki), so bili mnenja, da je pametno in praktično zagotoviti takojšnje nasledstvo v primeru predsednikove smrti. To tudi zaradi dejstva, da so bile ZDA za taktarne razmere ogromno ozemlje in da so bile zveze med posameznimi državami-članici zelo pomankljive, kar bi lahko kdo v primeru praznega predsedniškega mesta izkoristil za državni udar ali pa celo ponovno državljansko vojno.

V takih pomislekih je nastal člen 2 ameriške ustave, ki pravi, da »prevzame v primeru predsednikove smrti, odstranitve ali ostavke njegovo mesto podpredsednik«. (Vedeti moramo, da združuje ameriški predsednik v sebi dvojno oblast, to ki ju recimo v Italiji imata predsednik republike in predsednik vlade.)

V Dallasu se je zgodil najhujši primer, ki je predviden v drugem členu ameriške ustave: Predsednikova smrt. Po ustavi ga mora torej naslediti podpredsednik; ker je bil podpredsednik Johnson v trenutku Kennedyjevega umora v njegovi bližini, ga je nasledil v času nekaj minut. Dobiti je moral le Evangelij in zveznega sodnika ter zapriseči. To pa je storil v letalu pred odletom v Washington; pred nekim zveznim sodnikom (mimogrede rečeno: bila je ženska) in pred nekaj pričami (med temi je bila tudi Kennedyjeva vdova), je položil roke na Evangelij in zaprisegel zvestobo ameriški ustavi. Tako je Johnson v najkrajšem času, brez vsakih formalnosti in ceremonij postal tudi po zakonu predsednik ZDA.

Kdo bo morda rekel, da ni to nič izrednega, nasprotno, da je skoraj nekaj naravnega. Pa ni res! Ustavo s podobnimi zakoni imajo sicer tudi ostale južne- in srednjeameriške države! Res, in vendar kakšna razlika! V slednjih državah so državni udari na dnevnem redu; tu so ustavni zakoni kaj radi mrtva črka. Zakaj pa? Zato ker manjka tem državam čut zakonitosti, notranjega reda in miru, čut prave demokracije in spoštovanja do svoje ustave! To pa ZDA imajo, zanje ni ustava le košček papirja, niso to postave, ki se jih da mimogrede kršiti; zanje je ustava nekaj nedotakljivega in svetega. ZDA so svoj resnični demokratični čut in ljubezen do domovine izkazale prav ob umoru predsednika Kennedyja. Kot eden so se strnili okrog novega predsednika; vedeli so, da je to grenka ura za njihovo domovino, zato so pustili politična nasprotstva in osebna trenja na miru. V tistih tragičnih dneh je bil zanje cilj, ohraniti notranji red in svetovni mir.

Kaj bi se po ostalem svetu lahko primerilo v podobnih primerih? Pustimo Afriko in Azijo, kjer ni nič stalnega (razen diktatorskih režimov), pustimo tudi Sovjetsko zvezo in vse ostale komunistične države (le mimogrede se spomnimo, po kakšni zakoniti poti je Hruščev nasledil Stalina). Ustavimo se za trenutek le v Italiji in Jugoslaviji. Kako bi v teh dveh državah nadomestili predsednika države? In v kolikem času? Tudi tako hitro kot v ZDA?

Jugoslovanska ustava npr. predvideva le odsotnost predsednika republike (člen 223), ne predvideva pa smrti (gotovost v naklonjenost usode ali navadna pozabljenost sestavljavec nove ustave?); v času odsotnosti predsednika republike nadomešča podpredsednik, dokler ne izvoli zvezna skupščina novega predsednika. To se seveda ne bi zgodilo v nekaj dneh, tudi če ne bi bilo nikakih komplikacij.

Po italijanski ustavi (člen 86) pa je takole: v primeru trajne ovire ali smrti ali odstopa predsednika republike, razglasi predsednik poslanske zbornice volitve novega predsednika v roku 15 dni. (Izvoli pa ga parlament na skupnem zasedanju). V Italiji lahko torej preteče celih 15 dni preden bi imeli novega predsednika države (v tem času bi predsedniške posle opravljal predsednik senatne zbornice).

A vrnimo se k ZDA. Naj ponovimo še enkrat, da so v vseh ZDA Johnsona sprejeli kot novega predsednika brez ugovorov ali polemik! To dokazuje, da je ustava iz leta 1787 (ima torej 176 let življenja) še vedno sveža, moderna in da še vedno ustreza zahtevam današnjega časa; pri življenju pa jo ohranja čut zakonitosti in praktičnosti vsega ameriškega ljudstva. **Drago Štoka**

Innsbruck 1964 -

IX. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE

Stiri leta so minila, odkar so v Squaw Walleyju in Rimu zadonele fanfare in zaključile VIII. zimsko in XVII. letno olimpijado, čez dobri mesec pa bodo v grški Olimpiji obnovili obred prižiganja olimpijskih bakel in mitični ogenj bo šel znova na pot in sprožil navdušenje in zanimanje ne samo športnih množic, ki vidijo v olimpijskih igrah praznik športa in plemenito tekmo, ki zbližuje vse narode. Tokrat bo štafeta z olimpijsko baklo dosegla najprej Innsbruck kjer bodo 29. januarja svečano odprli IX. zimske igre.

Tirolsko mesto se je več let pripravljalo na ta velik dogodek in zdaj je že povsem nared, da sprejme velike množice tekmovalcev, časnikarjev in gledavcev, ki si hočejo od blizu ogledati to veliko športno manifestacijo. Kmalu potem, ko je bil Innsbruck izbran za sedež IX. zimske olimpijade, so prizadete oblasti, ki so se pripravljale na organizacijo zahtevne prireditve, vrgle v svet geslo, da bodo igre kar se da preproste, brez pompoznih zgradb in ostale nešportne navlake, ki ponavadi spremlja olimpijske igre, skratka obljubljali so, da bodo igre potekale v duhu načel barona de Coubertina, začetnika modernih olimpijskih iger. Zgleda pa, da bodo ti nameni ostali neizvršeni deloma tudi zato, ker tirolsko mesto ni hotelo zaostajati za zgledom prejšnjih prirediteljev, v prvi vrsti Squaw Valley in Cortina. Marsikateri novozgrajeni objekt je tako velik, da bo po igrah redkokdaj, če sploh kdaj polno izkoriščen. Olimpijsko mesto bo tudi privabilo običajno veliko število turistov in drugih gostov, ki imajo kaj malo opravka s športom. Tudi cene, za katere so dosti obljubljali, da ne bodo ob tej priliki poskočile, so že sedaj — precej pred pravim začetkom — kar krepko nad običajnimi. Tudi vstopnice so precej drage, kljub temu pa gre njih prodaja z lahkoto od rok in organizatorji so lahko veseli, saj so jih že sedaj prodali za skoro 100 milijonov lir več kot v celoti na igrah v Cortini 1956. Tudi promet, ki predstavlja ob tovrstnih prireditvah enega največjih problemov, so se organizatorji lo-

tili velikopotezno. Zgradili so tako imenovani »Most Evrope«, ki je najvišji most v Evropi in je dolg 815 metrov in bo zelo olajšal dostop v Innsbruck in istočasno omogočal boljše povezavo med tekmovalnimi prizorišči. Promet v samem mestu bo omejen in v centru sploh prepovedan, avstrijska žandarmerija pa bo skušala razvozlati neizogibne prometne zmešnjave celo s helikopterji. Tudi za parkiranje so poskrbeli saj bo prostora za preko 40.000 avtomobilov.

Poglejmo še kako bo poskrbljeno za tekmovalce. Ti bodo nastanjeni v olimpijski vasi, ki je sestavljena iz štirih 10-nadstropnih stanovanjskih blokov, ki bodo po olimpijadi služili avstrijski vojski.

Posamezne ekipe bodo dobile na razpolago po nekaj stanovanj. V sobah bosta stanovala eden ali dva športnika, vodja ekipe pa bo imel svojo sobo. Vsa oprema je iz fonda avstrijske vojske. V vsakem bloku bo restavracija, ki bo vsaka imela drugačno tipično kuhinjo: nemško-avstrijsko, romansko, anglo-ameriško in skandinavsko, slovansko in azijsko-orientalsko. Tako bo poskrbljeno za vse okuse. Cena penziona bo znašala za vsako osebo približno 4.800 lir dnevno.

Vsaka država bo lahko prijavila največ 119 tekmovalcev, vendar pa tako številne ekipe verjetno ne bo. Kot smo že rekli bo uradni začetek 29. januarja, vendar pa bodo hokejske tekme začeli že 28. januarja, ho se bodo hokejisti pomerili za uvrstitev v A ali B skupino. Tako se bo Jugoslavija pomerila s Kanado, Italijo s Svedsko, Češka z Japonsko itd. Jasno je, da ne Jugoslavija ne Italija ne moreta upati na uvrstitev v A skupino, ker Kanada in Svedska spadata, skupaj s Češko, Sovjetsko zvezo in ZDA med tiste velesile, ki se bodo potegovala za prva mesta.

Jugoslavija bo verjetno poslala v Innsbruck naslednje predstavništvo: moški: tek 4, alpsko smučanje 5, hokej 17, za skoke in sankanje ni še znano število tekmovalcev; ženske: alpsko smučanje 2.

Pri slalomu bodo uvedli pomembno novost: vsako vožnjo bodo namreč filmali in filme sproti razvijali. Tako bodo že eno uro in pol po nastopu smučarja lahko popolnoma nepristransko ugotovil če je pravilno vozil skozi vsa vrata.

Predvidevanja o rezultatih si malokdo upa tvegati, ker zimska sezona še ni začela in manjkajo pogoji že za samo ugibanje. Šestega februarja pa bodo zimske igre končane in bo vse znano, do takrat pa pustimo, da negotovost veča zanimanje za to veliko zimsko prireditev.

Božič NA NAŠEM RADIU

Ko se oglasi božična melodija preko radia, postanemo čudno otožni in obenem srečni. Pred nami ožive spomini na mladost, na božič, ki smo ga preživeli s svojimi najdražjimi, na tihe trenutke ob jaslicah. Božičnih sporedov na radiu nam zlepa ni preveč. Letos jih je tržaška radijska postaja razporedila takole:

NEDELJA, 22. DECEMBRA

ob 21.00: Iz slovenske folklore: *Stopimo k revni štali* (Lelja Rehar).

PONEDELJEK, 23. DECEMBRA

ob 12.30: Ponovitev folklorne oddaje;
ob 19.15: *Božična romanca*, novela Ks. Meška.

TOREK, 24. DECEMBRA — BOŽIČNI VEČER

ob 11.30: Šopek slovenskih pesmi (Adventne pesmi);
ob 17.00: Božični motivi;
ob 18.00: Adele Mesesnel, *Božično drevo*, novela;
ob 20.30: Božične pesmi v izvedbi pokrajinskih vokalnih ansamblov;
ob 21.00: *Mir se oznanja ljudem po širjavi*, božične slike, napisal Saša Martelanc;
ob 23.30: Ob jaslicah (pesmi različnih narodov).
ob 24.00: *Božično voščilo* in prenos polnočnice iz župne cerkve v Sv. Križu.

SREDA, 25. DECEMBRA — BOŽIČNI DAN

ob 8.30: Slovenske božične pesmi;
ob 10.00: Prenos *slovesne maše* iz cerkve sv. Justa;
ob 11.15: *Božji nam je rojen sin*, božična zgodba, napisala Tončka Curk;
ob 15.10: Stanko Premrl: *Božične skrivnosti*, poje baritonist Marijan Kos, pri klav. Livia D'Andrea Romanelli;
ob 15.30: *Mir se oznanja ljudem po širjavi* — ponovitev;
ob 19.00: *Slovenska božična lirika*, pripravil Franc Jeza;
ob 21.00: Radijska novela *»V svitu zvezd«*, napisal Jože Peterlin.
ob 19.20: Znani božični motivi v novejših izvedbah;
ob 20.30: Zbora »Jacobus Gallus« in »Lojze Bratuž«, pod vodstvom U. Vrabca in Mirka Fileja;
ob 22.40: Nebeški zvoki — izbor božičnih melodij.

ČETRTEK, 26. DECEMBRA

ob 8.30: Glasbena matineja (božični motivi);
ob 9.20: Koncert združenih slovenskih cerkvenih zborov z Goriškega. Vodi Stanko Jericijo;
ob 10.00: *»Po svetu pri božičnem drevescu«*, predavanje Franca Orožna;
ob 16.00: *»Božični prazniki v slovenskih legendah«*, napisal Martin Jevnikar;
ob 17.00: Božični ljudski motivi v izvedbi zborov »Montasio« in »Publio Carniel«, vodita Mario Macchi in Lucio Gagliardi;
ob 18.55: Božične pesmi, pojejo Perry Como, Mahalia Jackson in Elvis Presley;
ob 19.35: Orkestra Billy Vanghn in Frank Chacksfield;
ob 20.30: Slovenski vokalni ansambli;
ob 21.00: *»Cvrček za pečko«* (Charles Dickens), igra v 3. dejanjih.

PETEK, 27. DECEMBRA

ob 19.15: Radijska novela *»Lučke na božičnem drevesu«*, napisal Tomaž Mislej;
ob 21.30: *»Okolje v božičnih slikah«*, predavanje Milka Bambiča.

SOBOTA, 28. DECEMBRA

ob 17.15: *»Zgodilo se je na sveti večer...«*;
ob 18.00: *»Njegova zibka«*, (Anton Novačan).

NEDELJA, 29. DECEMBRA

ob 10.00: Prenos maše iz cerkve sv. Justa;
ob 11.15: *»Božične sanje«*, pravljica, napisal Franc Jeza;
ob 16.00: Radijska novela: *»Mastro Perez, organist«*, napisal Gustavo Adolfo Bécquer;
ob 21.00: *»O Jezus, nam svet' žegen dej, eno dobro leto zanaprej«* (L. Rehar).

PONEDELJEK, 30. DECEMBRA

opolodne ponovitev folklorne oddaje;
ob 19.15: *»Na stričevem domu«*, novela, napisal Fr. Erjavc.

TOREK, 31. DECEMBRA

ob 18.00: Franc Orožen: *Na silvestrov večer*, predavanje;
ob 21.00: Silvestrov varieté, napisal Danilo Lovrečič.

SREDA, 1. JANUARJA 1964 — NOVO LETO

ob 8.30: Slovenske božične in kolednice;
ob 14.45: Melodični orkester, ki ga vodi Alberto Casamassima;

CASNIKARSKI ODDELEK RADIA

ima v programu tri zelo zanimive oddaje, in sicer: V nedeljo 22. decembra bosta v oddaji **Kdo, kdaj, zakaj?** pred mikrofonom dva učenca slovenskih šol, ki sta se najbolj odlikovala po svoji dobroti in požrtvovalnosti.

V eni prihodnjih oddaj bodo pripovedovali učenci **dveh razredov** iz Longarona in iz Skopja o svojih doživetjih ob strašni nesreči.

V načrtu pa so tudi pozdravi **slovenskih izseljencev** iz različnih evropskih držav. Oddaja bo, če bodo pravočasno prispeli pozdravi, če ne, pa kdaj kasneje.

NATEČAJ ZA RADIJSKO IGRO

Kakor smo zvedeli, bo RAI — tržaško ravnateljstvo — razpisalo natečaj za radijsko igro za slovensko postajo. Delo, ki bo sprejeto, bo prvič izvajano ob otvoritvi novega radijskega poslopja.

Natečaja se bodo lahko udeležili v Italiji živeči pisatelji. RAI bo poleg nagrade najboljšemu delu, plačalo tudi običajni honorar za besedilo, če smo prav razumeli. Upamo, da bomo dobili v kratkem podrobne določbe natečaja in jih bomo lahko v prihodnji številki Mladike objavili.

Natečaj RAI je kulturno pomembno dejanje za Slovence, kakršnih so redkokdaj deležni in zato zasluži vso pozornost. Ravnateljstvu pa moramo izraziti veliko zadovoljstvo in priznanje slovenskih kulturnih delavcev v Italiji.

TUDI VI? TUDI MI! ZAKAJ PA NE?

CERKVENE ZAPOVEDI

Do nedavnega ste učili, da se pta cerkvena zaroved glasi: Ne obhajaj ženitve v prepovedanih časih; sedaj pa učite: Sklepaj zakon po cerkvenih določbah. Cemu ta sprememba?

Zainteresiran zaročenec

Nekateri mislijo, da je cerkvenih zapovedi samo pet. Odprite cerkveni zakonik, pa boste videli, koliko jih je! Na delu je posebna komisija, ki naj pregleda vse te zakone, jih prilagodi novim časom in potrebam ter pripravi novo izdajo cerkvenega zakonika. In omenjena sprememba je že prilagoditev novim potrebam. Vpeljali so jo v Ljubljani in je sedaj že v novih katekizmih, ki so jih izdali prav v Ljubljani, in v veroučnih knjigah, ki smo jih izdali v Trstu.

V »petih zapovedih« so omenjeni v prikrojeni obliki le nekateri cerkveni zakoni, ki so splošnega značaja. V preteklosti se je zdelo potrebno poudariti, naj ne bodo poroke v adventnem in postnem času obdane s hrupom in zunanjim bleiskom, danes se zdi potrebno poudariti, naj ne bodo poroke — zakoni samo neka zunanja formalnost (kakor civilne poroke), ampak naj se kristjani poročijo v cerkvi z vso tisto resnostjo in pripravo, ki jo zakrament svetega zakona po cerkvenih pravilih zahteva.

KRŠČANSKI NAUK V ŠOLI

Ali je res, da se dijaki ne učijo krščanskega nauka (verouka)? Ko sem jaz hodil v šolo, smo se ga pošteno učili. Zakaj ni več tako?

Oče

Ko ste hodili Vi v šolo, ste vse dobro študirali! Vsaj tako pravijo starejši ljudje. Kaj pa vzamejo resno danes mladi ljudje in predvsem študentje? In kako naj vzamejo resno krščanski nauk, če se starši ne zanimajo, ali njihov otrok napreduje v poznanju krščanskih resnic in krščansko živi? Le redko se zgodi, da se starši obrnejo na kateheta in se zanimajo, kako se njihovi otroci učijo verouk. In to ni prav, ker je poznanje verouka važna zahteva današnjega časa.

V šolah je verouk na prvem mestu, a katehet pri redovanju praktično ne more uporabljati negativnih ocen. Čeprav da negativno ocenimo (»pomanjkljivo«), nima ta ocena nobenih posledic za dijaka. In marsikateri dijak zato sklepa: ali se učim ali se ne, grem vseeno naprej. Razumljivo študentovsko »špekuliranje!« Če temu dodate še organizirano omalovaževanje krščanskega nauka, imate že dovolj vzrokov, da morete spoznati, na kakšne težave naleti katehet v srednji in že v osnovni šoli.

Zaradi tega je v veliki meri odvisno od kateheta, kako zna s svojim znanjem, osebnim stikom, odločnostjo, dobroto in razumevanjem dijaških problemov navdušiti dijake za študij krščanskega nauka. To delo v današnjem času ni lahko. Ali res ne morete in nočete starši pomagati katehetom pri njihovem odgovornem delu?

NAJ ODPUSTIM?

Kako naj človek odpusti in pozabi storjeno krivico?

I. H.

V Očenašu molimo: Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. Odpuščanje je zato izrazita poteza dobrega kristjana. Kristus je to učil, sam tako ravnal in svoji Cerkvi izročil za vse ljudi potrebna sredstva, ki človeku omogočijo »hojo za Kristusom«.

Odpustljivost je torej krščanska krepost, pozabljenost pa ne.

VENCI PRI POGREBU

Ali se Vam ne zdi, da ponekod pri pogrebi preveč denarja potrosijo za vence?

Kraševac

To popolnoma drži. Kaj koristijo venci mrtvemu? Če je umrl v milosti božji in mora še v vicah plačevati svoj dolg, mu koristijo edinole naša dobra dela: molitev, sv. maša, zakramenti, duhovna in telesna dela usmiljenja. Vse drugo je bolj za žive kot za mrtve.

Manj vencev, a več skrbi za srečno zadnjo uro! Ta je odločilna. Kako naj nosimo pri pogrebu vence, cvetlice in sveče ali zanje plačamo, če je pokojni po naši krivdi in po naši zanikrnosti odšel iz tega sveta brez milosti božje, ker je umrl brez zakramentov spovedi, obhajila in maziljenja?

To drži za kristjane!

OBČUTLJIVOST

Zakaj ste duhovniki tako občutljivi, če vam kdo kaj reče? Ali celo užaljeni?

Radovednež

Vsak človek mora biti občutljiv za potrebe drugih — mora imeti razumevanje za bližnjega in njegove potrebe. To nam naroča naš poklic. Kar ni lahko.

Ali je kaj čudnega, če opazka, opomin in svarilo zadenejo našo občutljivost? Človek, še posebno duhovnik, večkrat laže prenese laž, hudobijo, krivico, obrekovanje, kakor pa kritiko svojega dela in vedenja, dobrega ali slabega. Vzroki so različni. Pri duhovnikih bo včasih za vest, da smo učitelji, ki pa pozabimo, da smo učitelji in posredovavci božje resnice, ne pa človeške učnosti. Vsak je ponosen na svoje delo,

a večkrat pozabi, da je iskanje resnice in poti za dosego cilja odvisno v veliki meri od pomoči drugih. In ta pomoč nam je dana večkrat prav v obliki nasveta, pouka, opozorila, svarila, graje, kritike. »Ako greši tvoj brat,« je rekel Kristus, »pojdi in ga posvari med štirimi očmi.«

Večkrat imamo velike težave z dokazovanjem papeževe nezmotljivosti, o svoji nezmotljivosti le redkokdaj podvomimo.

Beseda užaljenost ne spada v priwatni slovar dobrega kristjana, kaj pa še duhovnika!

CENZURA

Cemu je treba »zganjati take komedije«, ko gre za gledališko privedev ali film, ki nista popolnoma v skladu s cerkvenimi nauki ali načeli? Cemu cenzura, saj imajo gledavci sami dovolj pameti! Prava umetnina ni nikoli spolzka ali umazana.

Gledavec

Ce le imajo dovolj pameti...

Zato le kratka pripomba, ki sem jo bral v neki švicarski reviji.

Ce gre res za umetniško delo, ga je treba zavarovati pred takimi, ki ga ne razumejo in ga tako onečastijo, in pred takimi, ki jim je delo lahko v spotiko in škodo. Ce pa delo ni umetnina, ampak le »umazanija«, potem je treba pa gledavce zavarovati pred njo. In to mora la doseči trezna in posledna cenzura.

KENNEDYJEVA SMRT

Kennedy je bil katoličan in je s svojo družino katoliško vero javno izpovedal. Hodil je na primer vsako nedeljo k sveti maši. Zakaj je prav njega zadela tako tragična smrt? Do svojih zvestih bi moral Bog imeti več obzira in jim zato prihraniti trpljenje.

Janez Kc.

Zvesto krščansko življenje ne daje nobene predprave do življenja brez skrbi, dela in trpljenja. Krščanski človek ve, da doseže vstajenje — cilj vsakega zemljana — le po poti, ki pozna odpoved, trpljenje in smrt. Krščanski človek pa tudi ve, da mu vera odkriva smisel te poti in da prejema po veri potrebne moči in pomoči za to pot, ki ga vodi k večni sreči v Bogu.

Zakaj je prav njega zadela ta tragična smrt? Kdo more na to vprašanje odgovoriti? Ali ni morda s smrtjo dal trajen pečat pravilnosti svojemu delu in svojim idejam, ki jih je tako pogumno oznanjal in izvajal? Njegova smrt bo človeštvo spominjala na ideje, za katere je žrtvoval svoje mlado življenje.

Lojze Skerl

GRAŠČINA

(Nadaljevanje)

VALPET TELEBAN: Gospodar pl. Graščina je izrazil pomislek glede navzočnosti gospe ministrice tovarišice tlačanke Mice Potice, ki je ministrica za socializem.

URAVNIK (poklekne): Toda, presvetlji. (v solzah.) Res nismo mogli drugače. Cesar nas je prisilil. A si bomo pomagali; ne bo minilo leto, pa bo iz vlade.

TLAČANKA MICA POTICA: Ha, ha. Jaz pa iz vlade. Nikoli. Sedaj sem v vladi in nihče me več ne izrine.

UPRAVNIK: Dobro, a kaj bi polemizirali.

SUŽENJ DEBELI MARTIN: Kaže, da so pl. graščak pl. Graščina zadovoljni z našo rešitvijo. Vendar jo pojmujejo kot začasno rešitev. Samo kot začasno rešitev.

UPRAVNIK: Seveda, seveda...

V.

ZASOPLI STRAŽAR: Gospoda, cesar se vzpenjajo po stopnicah. Vsak čas bodo tu. (Vztrajaj se oglasi trobenta, od nekod doni graščinska himna. Salve iz pušk.)

UPRAVNIK: Ministri in ministrice, mirno! Pričakujemo božanskega cesarja. (Zasopli stražar odide.)

VI.

(Vsi padejo na kolena.)

CESARJEV HLAPEC: Vstanite, gospodje. Jaz nisem cesar, jaz sem cesarjev hlapec. (Vsi vstajajo.)

VII.

CESARJEV NADHLAPEC: Vstanite, jaz sem samo cesarjev nadhlapec!

VIII.

CESARJEV VIŠJI NADHLAPEC: Vstanite, saj tudi jaz nisem cesar, temveč cesarjev višji nadhlapec.

IX.

UPRAVNIK: Naj gre vse skupaj k vragu! Tudi ta ne bo cesar! (Nihče ne poklekne.)

CESAR: Jaz sem cesar.

UPRAVNIK: Oh, oprostite, cesarsko veličanstvo. (Vsi padejo na kolena in se v vrsti pomikajo k cesarju in njegovim hlapcem različnih kategorij.)

CESAR: Višji nadhlapec, kje je moj robec?

CESARJEV VIŠJI NADHLAPEC: Nadhlapec, kje je robec njegovega cesarskega veličanstva?

CESARJEV NADHLAPEC: Hlapec, kje je robec njegovega cesarskega veličanstva?

CESARJEV HLAPEC: Pokorno javljam, prezvišeni nadhlapec, robec njegovega cesarskega veličan-

stva je v cesarskem žepu njegovega cesarskega veličanstva.

CESARJEV NADHLAPEC: Pokorno javljam, prezvišeni višji nadhlapec, robec njegovega cesarskega veličanstva je v cesarskem žepu njegovega cesarskega veličanstva.

CESARJEV VIŠJI NADHLAPEC: Cesarsko veličanstvo, jaz vaš vdani cesarski višji nadhlapec pokorno javljam, da je robec vašega cesarskega veličanstva v vašem cesarskem žepu.

CESAR (potegne robec iz žepa in se vsekne): No, prav.

UPRAVNIK: Dovolite, vaše cesarsko veličanstvo. Naj vas v imenu graščaka pl. Graščine, ki je seveda prisoten (pomaha nekam v prazno), najpristroneje pozdravim. Vem, da smo zelo grešili, toda na današnji zgodovinski dan naših pristranih odnosov vas prosimo, da nam oprostite. Od slej bomo vaši najpokornejši sužnji. (Vstane. Tudi drugi store isto.)

CESAR: Kdo si, človek, ki govoriš?

UPRAVNIK: Do sedaj sem bil upravnik, sedaj sem pa predsednik graščinske vlade in minister za zunanje, notranje, gospodarske in finančne zadeve.

CESAR: How do you do? (mu poda roko.)

UPRAVNIK: Bo!

CESAR: Kdo so ti v vrsti?

UPRAVNIK (predstavlja vlado): To je naš valpet Teleban v svojstvu ministra za vojsko, mornarico in državno varnost.

Na pragu božičnega oznanila miru

smo še vedno presunjeni ob nečloveškem umoru predsednika Združenih držav, **Johna Kennedyja**. To je prva številka naše revije po onem strašnem dogodku.

Občudujemo lik mladega, neutrudnega, a poštenega državnika - katoličana. Naši mladini bo ostal vzor pogumnega in delavnega voditelja naroda. Ameriškemu ljudstvu želimo, da bi zmagalo v njem zdravje in da bi nova doba zabrisala sled sramotnega dejanja. Ameriškemu katoličanom, ki že toliko let pomagajo tudi neštetim našim družinam in študentom z živili in obleko, še posebej naše sožalje.

Naj božični mir in blagoslov doseže vse, ki so blage volje.

CESAR: How do you do. (Mu poda roko, valpet silovito udari s petami ob tla.)
 UPRAVNIK: Suženj debeli Martin kot minister za kolonije in ekspedicije.
 CESAR: Oh, vi ste pa zamorec. Zamorce imam nad vse rad. Prav lepo, da ste v vladi (vsi se vljudno smejejo.) No, how do you do?
 SUŽENJ DEBELI MARTIN: Hvala, vaše cesarsko veličanstvo. Kar dobro mi gre (si prisrčno streseta roke.)
 UPRAVNIK: To je gospa ministrica tovarišica tlačanka Mica Potica, ki predstavlja ministra za socializem.
 CESAR: Oh, to ste vi, tovarišica ministrica gospa Mica Potica, o vaših herojstvih smo že toliko blagoglasnega slišali. Vidite, vi ste razred, ki vstopa v zgodovino. Vaša herojstva so brez meja. Z organizirano dejavnostjo ste si na demokratičen način priborili vstop v graščinsko vlado.
 TLAČANKA MICA POTICA: Hvala, tovariš cesar. Povedati vam pa moram, da jaz v snislu graščinske etikete nisem tovarišica ministrica gospa in tako dalje, temveč gospa ministrica tovarišica tlačanka Mica Potica.
 CESAR: Vidite, vidite... Na to nisem pomislil! Oprostite, oprostite. Pri vas se jasno manifestira zgodovinski boj razredov. Neverjetno. Celó v imenu. How do you do! (Si prisrčno stisne roko.)
 UPRAVNIK: To je kuharica kot ministrica za preskrbo.
 CESAR: Vam se inam morda zahvaliti, da tako lepo diši po pečenih racah.
 KUHARICA: Pa ja, vaše cesarsko veličanstvo. Ni vrag, da ne bi bili zadovoljni z današnjo pojedino.
 CESAR: Lepo... lepo. Tudi za kulinarične užitke mora biti preskrbljeno. How do you do!

KUHARICA: How do you do! (mu divje stisne roko.)
 CESAR: Moj Bog! Moj Bog! Auuuu!
 UPRAVNIK: Ah, oprostite, vaše cesarsko veličanstvo. Res se podobno ne bo več pripetilo... Naj vam torej predstavim še deklo kot ministrico za delo...
 CESAR: How do you do. (ji stiska roko.)
 UPRAVNIK: ...in grajskega norca, ki je naš kulturni minister...
 CESAR: No, lepo gospod kulturni minister grajski norec. Kako pa kaj stoji z vašo plemenito kulturo. Sem nekaj slišal, da živi med vami pomemben umetnik. Tu je morda vzgojitelj. Bi mi ga lahko pokazali...
 GRAJSKI NOREC: Kikiriki... vzgojitelja na graščini ni!
 CESAR: Kako? Sem prav slišal?
 UPRAVNIK (se hlastno vmeša): No, saj ni tako hudo. Vzgojitelj - umetnik je trenutno na študijskem potovanju po inozemstvu. Res smo ga silno veseli, toda našo kulturo mora vendar popularizirati tudi v inozemstvu...
 CESAR: Seveda... seveda. Torej, gospod kulturni minister grajski norec. How do you do! (mu stisne roko.)
 GRAJSKI NOREC: Kikiriki!
 CESAR: Kako?
 UPRAVNIK: Vašemu cesarskemu veličanstvu moram sporočiti, da gospod kulturni minister uporablja zelo veliko učenih tujk, ki so težko razumljive. Ta je tudi ena tistih...
 CESAR: No, vidim, da je učen. Vašo kulturo pa ste že lepo poenotili in reprezentirali...
 GRAJSKI NOREC: Poeniži in polenili, gospod cesar in gospod cesarsko veličanstvo v eni osebi...
 UPRAVNIK: Ne vzemite teh besedi resno, veličanstvo. To so samo učene šale v naši pomembni kulturi...
 CESAR: No, naj bo. Sem pa vesel, da ste sestavili vlado, ki jo sedaj proglašam v kraljevsko vlado kot tudi proglašam vašega graščaka pl. Graščino v njegovo kraljevsko veličanstvo kralja Graščino I. Ustanovitelja. (Vsi ploskajo. Klici »Hura«.)
 UPRAVNIK: V imenu našega prvega kralja, moje vlade in našega dobrega ljudstva naša iskrena zahvala.
 CESAR: Oh, malenkost, malenkost... Pa kaj, ko bi odšli k vratom in sporočili veselo novico ljudstvu...
 UPRAVNIK: Sijajno (odidejo k vratom in jih odpro.)
 CESAR (obrajen proti vratom, s hrbtom proti gledavcem v dvorani): Ljudstvo kralja Graščine I.! Kot vidite, ste postali kraljevina. To je zelo pomembno in zelo važno. S tem se naše vezi samo krepe. Naše prijateljstvo je z vašimi pogumnimi dejanji postalo sijajno. V kraljevski vladi je tudi vaša revolucionarna predstavnica gospa ministrica tovarišica tlačanka Mica Potica (pritrilni vzkliki od vzunaj in znotraj). Nekdanji graščak vas zaradi upora ni kaznoval, ampak povišal. In to po moji zaslugi. Jaz pa sem zaradi svoje moči povišal vse vas, o ljudstvo, povišal pa sem tudi graščaka v kralja. Vaša za-

stava je nova zastava, vaš grb je nov grb, vaša himna je nova himna. Vse je novo. Pred nami se odpira svetla bodočnost. Moje ljudstvo je z odličnim delom ustvarilo silovite uspehe. Mi postajamo žitnica sveta; vidimo pa tudi, da tudi vaše hlabro ljudstvo ustvarja gigantska dela. Le tako naprej! Tudi vi ste pomembni. Če pa ne boste razumeli našega miroljubja, pa vas bomo pokončali. Tako. Hvala vam. Le pogumno naprej. Naj živi kraljevina Graščina! (Ploskanje in divje vpitje.)

UPRAVNIK: V posebno čast mi je, da lahko pred tribuno našega ljudstva pozdravim tako odličnega gosta iz prijateljske dežele — kot je to njegovo cesarsko veličanstvo cesar. Po razprtijah preteklosti smo končno zakopali bojno sekiro in postajamo povezani nepremagljiva sila sveta. Svetovni položaj se je sicer poslabšal, zato pa bomo sami prinesli svobodo med vse (navdušeno ploskanje). Naša naloga je osvoboditev Afrike (navdušeno ploskanje) in drugih dežel. Zato imamo tudi ministra za kolonije in ekspedicije, ki je domorodec suženj debeli Martin. (Navdušeno ploskanje). Gospodarsko se bomo v prihodnjih letih zelo utrdili in bomo pridelali veliko več rac. Vse gre lepo naprej in po vodi (navdušeno ploskanje, vmes klici živio!). Z obiskom predragega nam cesarskega veličanstva cesarja in njegovih plemenitih spremljevalcev, cesarskega višjega nadhlapca, cesarskega nadhlapca in cesarskega hlapca pa smo naše miroljubne napore samo povečali. Spoštovani, hvala vam za obisk (navdušeno ploskanje) in na dolga leta (navdušeno vpitje, klici Cesar-Kralj, Cesar-Kralj itd.).

CESAR: Tako, sedaj se pa lahko posvetimo utrjevanju našega prijateljstva in zabavi.

UPRAVNIK: Z največjim navdušenjem, gospod cesar. Se popolnoma strinjam... Če dovolite, bi vas s spremstvom povabil k mizi, kjer smo vam pripravili skromno kosilce... Seveda, če dovolite...

CESAR: Zakaj pa ne... Po vseh teh peripetijah se tudi prileže, da kaj vržeš pod zob...

UPRAVNIK: Dekla in ministrica, prinesi sklode iz kuhinje. Kuharica in ministrica, ti ji pa prosim pomagaj! (Obe odideta.)

PREJŠNJI: (Razen dekle in kuharice.)

CESAR: Seveda, eden ne zmore!

UPRAVNIK: Kaj hočemo, je že tako. Kako ste pa kaj potovali, vaše cesarsko veličanstvo, če vas smem vprašati?

CESAR: No, bilo je kar prijetno. Ta čas še ni premrzlo. Tudi sončno je še. Vendar se že čuti prodiranje deževja... Veste, pogledal sem si že tudi njivice, travnik in gozdček...

UPRAVNIK: Lepo... Dogodki iz preteklosti so mi res neprijetni, a vam povem, da se ne bodo ponovili.

CESAR: Vem, vem. In tako je prav...

UPRAVNIK: Upam, da vam bo obisk naših krajev samo prijeten...

CESAR: Nedvomno... Saj sem prav srečen, da sem tu — pa v drugih okoliščinah kot svoje dni... Višji nadhlapec, kje je moj robec?

CESARJEV VIŠJI NADHLAPEC: Nadhlapec, kje

je robec njegovega cesarskega veličanstva cesarja?

CESARJEV NADHLAPEC: Hlapec, kje je robec njegovega cesarskega veličanstva cesarja?

CESARJEV HLAPEC: Pokorno javljam, prezvišeni cesarjev nadhlapec, cesarski robec njegovega cesarskega veličanstva cesarja je v cesarjevem cesarskem žepu.

CESARJEV NADHLAPEC: Pokorno javljam, prezvišeni cesarjev višji nadhlapec, cesarski robec njegovega cesarskega veličanstva cesarja je v cesarjevem cesarskem žepu.

CESAR (proti upravniku): Ali smem?

UPRAVNIK: Toda, vaše cesarsko veličanstvo cesar. Zaboga. Kar dajte. Jasno da. Le vseknite se.

CESAR: No, potem pa že. (Se vsekne.)

XI.

KUHARICA: Tako... kosilce je na mizi. Tako gospoda, oprostite, cesarska in kraljevska veličanstva in gospoda... Vaše cesarsko veličanstvo, kaj blagovolite? Pri raci je vse prav fino, od peruti do zadka... Morda nožico, morda perutnico (izgleda kot da seka raco, čeprav te nikjer ni). Tudi prsi so prav pikantne, s slaninino nadevo...

CESAR: No, če me že sprašujete o vsem tem, pač nočem biti tiho. Zakaj bi se moral odreči kulnaričnim užitek... Kar celo raco mi vržite na krožnik, gospa ministrica. Pa ja... Tako... Seveda... Hvala... Mmmmm... Imenitno... Res znate race izvrstno pripraviti...

UPRAVNIK: No ja, race so tod kar dobre... Res me veseli, da vam tekne... In le naložite si... Tako, zvrhan krožnik vendar... Kuharica in ministrica, postreži vendar gospodom cesarjevimi spremljevalcem, dekla, ti pa nam.

(Se nadaljuje)

30. JUNIJA je bil na splošno presenečenje izvoljen za predsednika jugoslovanske republike maršal Tito.

25. JULIJA so sklenili sporazum trije zunanji ministri Amerike, Anglije in Rusije za prepoved atomskih poskusov v ozračju.

26. JULIJA zgodaj zjutraj zadene Skoplje, makedonsko prestolnico, hud potres, ki uniči skoro vse mesto. Mnogo ljudi zgubi pod razvalinami življenje. Svetovna javnost priskoči z darili na pomoč.

3. AVGUSTA se rodijo Anici Atelšek iz Maribora četvorčki. To je izreden dogodek za slovensko in sploh evropsko javnost. Le v Ameriki so nekaj posebnega: nekaj mesecev pozneje se namreč najprej v Venezueli in nato še v ZDA rodijo petorčki.

KONEC AVGUSTA objavijo v Pekingu nov zemljevid. Izdajanje zemljevidov je običajna zadeva v vsaki državi, vendar ima pa ta zemljevid nekaj posebnega: Kitajska obsega ne samo pravo Kitajsko, ampak tudi Malajo, Singapur, Tajlandijo, Severni in Južni Vietnam, Laos, Kambodžo, Severno in Južno Korejo, Nepal, SIKIM in Butan ter indijsko ozemlje Asam, Nafa, Nagaland, Adaman in Nikobarske otoke poleg dela ozemlja Ladak. Razvidno je kako kitajska politika teži po komunističnem internacionalizmu ter spoštovanju neodvisnosti drugih, nikakor pa ne diši po imperializmu.

29. SEPTEMBRA se prične drugo obdobje koncila.

ZACETEK OKTOBRA. V tem času kupuje Rusija žito v kapitalističnih državah, prav v tistih, katerim je Hruščev grozil da jih bo »pokopal«. To je jasan dokaz o neuspehu komunističnega sistema v kmetijstvu. Sicer so se izgovarjali s slabo letino, a strokovnjaki menijo, da je temu kriv slab sistem gospodarjenja. Rusija je zaradi velikih nakupov v Kanadi, Avstraliji in ZDA prisiljena prodajati zlato na zahod. Zgled Rusije posnemajo tudi druge ljudske demokracije, tako Madžarska, Romunija, Bolgarija, da Poljske sploh ne omenimo. Kitajska pa sploh že leta kupuje žito v Kanadi.

9. OKTOBRA zvečer se pripeti v Longaroneju huda nesreča, ko se del hriba utrga ter pade v umetno jezero. To dvigne velik val vode, ki odnese in poruši več vasí. Ljudje se presenečeni v spanju ne morejo rešiti. Ta nesreča zahteva nad dva tisoč žrtev in je najhujša kar se jih je zgodilo letos v zapadni Evropi. Vsi državljani ter tudi iz drugih dežel dokažejo veliko solidarnosti s prizadetim prebivalstvom, ko mu z darili in drugim priskočijo na pomoč.

15. OKTOBRA odstopi zahodnonemški ministrski predsednik oziroma kancler Adenauer. Prvič je bil izvoljen 18. septembra 1949. Od tedaj je neprestano ostal na oblasti ter s svojim delovanjem in svojo politično izkušnjo pripomogel zahodni Nemčiji, da se je dvignila iz razvalin vojne ter spet zasedla tisto mesto, ki ji kot industrijski in

ŽENSKI KOTIČEK

Zasebni in družbeni pomen pravilne prehrane

Z zadnjo letošnjo številko »Mladike« bomo zaključile tudi poglavje o prehrani. Dotaknile smo se le nekaterih važnejših vprašanj, ki so nam nakazala, kako je pravilna prehrana važna za naše zdravje. Sicer je v znanstvenem pogledu vprašanje prehrane šele v svojem začetnem proučevanju kot je v ostalem vsa znanost. Zatorej nam današnja znanost ne more dati zanesljivo dokončnega odgovora na vsa vprašanja, tako tudi ne v pogledu prehrane. Očividno pa je naša prehrana v krizi, kar nam zgovorno priča postopna degeneracija človeškega rodu z nenehnim razširjanjem in pojavljanjem novih bolezni, ki slabe življenjsko in odporno moč človeka.

Proti temu je treba nujno nekaj ukreniti. Zanesljivo nas pri tem lahko vodi zgodovinsko izkustvo in pa lastna opazovanja. Ker se je zdravstveno stanje človeka poslabšalo zlasti v zadnjem poldrugem stoletju, je očividno temu vzrok industrializacija in komercializacija prehrane. Ta je začela naravno prehrano pripravljati z najrazličnejšimi kemičnimi, zdravju škodljivimi primesmi ter jo istočasno oropala njenih naravnih vrednot. Te potvorbe so zdravstveno najbolj oporečne v belem kruhu, v belem rafiniranem sladkorju, v beli rafinirani soli, rižu, v rafiniranem olju in ostalih maščobah, v najraznovrstnejših konserviranih hranilih, zlasti v mesnih konservah, ne glede na to, da je že uživanje svežega mesa bolj škodljivo kot koristno. Zatorej se povrnimo k naravni, pretežno rastlinski prehrani, k žitaricam, ki so tisočletja hranile in krepile človeški rod. Pa tudi pri tem je treba paziti na način pridelave, tako na gnojenje, zalivanje in ostalo, kakor tudi na način priprave jedi, dalje koliko in kako jemo ter da poleg kalorične pazimo zlasti na zaščitno vrednost prehrane.

Istočasno pa še skrbno opazujmo in smiselno po osebnih ugotovitvah uravnavajmo svojo prehrano; v tem pogledu moramo biti zavestni individualisti. V vprašanju prehrane se ravnamo po svoji individualni konstituciji, starosti, spolu (mladina potrebuje hrano, ki je bogatejša na beljakovinah, dočim starejši čim manj; moški težki delavci potrebujejo kalorično močnejšo hrano kot lažji delavci in ženske); upoštevajmo pa tudi svoj temperament, klimatske pogoje in okoliščine, v katerih živimo. Zavedajmo se, da smo sami v najvišji meri odgovorni za svoje zdravje. Kajti vremenske prilike, način življenja in dela, (stanovanje, obleka, delo) ropot, vplivajo na nas od zunaj in imamo nanje le posreden vpliv. Nasprotno pa vplivajo naša duševnost in prehrana na nas od znotraj, kako in v kakšni meri pa zavisi neposredno od nas samih. Na to dvojje torej najlažje vplivamo in smo zatorej za to tudi najbolj odgovorni. Te odgovornosti bi se moral zavedati vsakdo izmed nas, tako ženska kakor moški, ne samo kuharica, dasi ta prvenstveno. Danes se v veliki meri hranimo izven doma: po menzah in restavracijah, po dijaških in drugih domovih, za časa počitnic na raznih taborenjih tako, da smo postavljeni pred kritično vprašanje ali se pravilno hranimo? Zatorej bi se moral vsakdo poučiti o pravilni prehrani in naj bi v ta namen temeljito preštudiral kakšno dobro strokovno knjigo. Žal opažamo tudi pri naših izobrazencih, da so o vsem drugem bolje poučeni kot o bistveno življenjskih vprašanjih, kar ima seveda otipljive posledice. Drži pač pravilo, da je največji sovražnik človeku prav človek sam sebi! Svoje najvažnejše vprašanje prepuščamo brezbrizno in malomarno golemu naključju, oziroma navadi, misleč, da je vprašanje prehrane kot vprašanje našega načina življenja

sploh povsem zasebno vprašanje vsakega posameznika. Dasi je to prvenstveno zasebno vprašanje, je pa prav tako družbeno vprašanje in je v obojnem pogledu življenjsko važno. Sodobni človek si s potrato in nezdravo hrano in to za drag denar kupuje sam — bolezen. Ali ni to pravi nesmisel naše civilizacije, da, pravi samomor posameznika in družbe. Tako ima naš cilj, da dosežemo visoko starost v zdravju in družbeni pomen, v zdravstvenem, gospodarskem in moralnem kulturnem in religiozno-filozofskem pogledu.

Zasebno pomeni zdravo in dolgo življenje nedvomno osebno srečo, istočasno pa predstavlja z zdravstveno-socialnega vidika pravo dobrino. Kajti s tem, da si človek s pravilno prehrano ohranja in krepi zdravje, ne potrebuje zdravstveno socialne zaščite; to se pravi: ne potrebuje zdravnikov, ne zdravil, ne zdravstvenih ustanov odtodno rabi vse to v manjši meri. Na ta način torej ne obremenjuje socialnih dajatev ter tako posredno prispeva k gospodarskemu blagostanju in zdravstveni moči družbe. Neposredno pa koristi družbi s svojo zdravo delovno silo, ki s produktivnim delom ustvarja nove gospodarske in kulturne dobrine. Prav tako je pa obratno; holan človek, ki ne skrbi za svoje zdravje s pravilno prehrano, je osebno nesrečen; predstavlja negativnega člana družbe, ker obremenjuje njene socialne dajatve in storitve ter slabi zdravstveno moč naroda. Istočasno pa odteguje delovno silo s gospodarsko-družbenega in kulturnega področja. Torej je gospodarska škoda dvojna: prvo v povečanih izdatkih za zdravstveno-socialno zaščito, drugo v zmanjšanju delovne moči. Pri tem niti ne omejamo zlorab na račun zdravstveno socialne zaščite, ki so postale sodobnemu človeku nekako samoposebi umevna navada. To pa nakazuje že moralno plat tega vprašanja, ne glede na to, da je to znak moralne in tudi že biološke degeneracije posameznika in družbe. Gre torej za to, da se človek osvesti svoje odgovornosti za lastno življenje tako z zasebnega kot z družbenega vidika. V tej luči postane bolj razumljivo naziranje primitivnih narodov, ki pripisujejo krivdo za bolezen bolniku samemu in ga zatorej kaznujejo, ne pa pomiljujejo kot mi. V tem se izraža vitalna sila naravnega človeka in njegovo pozitivno vrednotenje življenja. Zaradi tega ni rešitve v povečanju zdravstveno-socialne zaščite, ki posredno omogoča degeneracijo človeka, temveč v zavesti odgovornosti, v pravilni vzgoji. Socialna vprašanja namreč ni moč reševati le zunanje s socialnimi sredstvi, to je le izhod za silo; reševati jih je treba pri korenini in ta je duhovne narave.

Svete Višarje pozimi

močni državi pripada v svetu. Adenauer je izredna osebnost. Ko je odstopil, ga je njegov založnik zaprosil, naj napiše svoje spomine. Adenauer mu je obljubil samo prvi zvezek, za ostale se ni hotel obvezati, da mu jih izroči v določenem roku. »Nemci bi me lahko spet potrebovali,« je dejal, »in če bi se vrnil na vlado, ne bi imel več prostega časa.« Adenauer je sedaj star 87 let.

18. OKTOBRA dobi nalogo za sestavo nove angleške vlade dosedanji zunanji minister lord Home. Dosedanji ministrski predsednik Mac Millan odstopi uradno zaradi zdravja, v resnici pa zaradi škandala Profumo. Mac Millan je bil na oblasti od leta 1956, ko je nasledil Edena, ki je napovedal neuspelo vojno Egiptu skupaj s Francijo in Izraelom.

1. NOVEMBRA vojaki odstavijo dosedanja vlado v Južnem Vietnamu, kateri že mnogo let predseduje Diem. Do tega udara je prišlo potem ko se je zaradi protesta več budističnih menihov javno zažgalo na ulicah. V tej deželi že mnogo let divja državljanska vojna med komunisti in silami, ki so jim nasprotne. Amerikanci z obilnimi sredstvi podpirajo ta boj. Gre namreč za preizkus moči med ZDA in rdečo Kitajsko.

7. NOVEMBRA so v železnem rudniku Peine v Nemčiji rešili iz zasutih rofov enajst rudarjev, ki so ostali zakopani nad 14 dni. Sploh je bilo letos veliko teh nesreč. Spomladi se je podsl rov na Češkoslovaškem, ki je pokopal nad petnajst rudarjev. Nato je bila nesreča v Južni Afriki, kjer je štirideset rudarjev zgubilo življenje, najhujše pa je prizadelo Japonsko, kjer je nad štiristo rudarjev zgubilo življenje zaradi eksplozije janskega plina.

11. NOVEMBRA poveri italijanski predsednik Segni mandat za sestavo nove vlade tajniku Krščanske demokracije Moru. Ta jo po dolgih posvetih s socialisti, socialnimi demokrati ter republikanci res sestavi do 4. decembra.

22. NOVEMBRA neznanec ustrelil v Dallasu ameriškega predsednika Johna Fitzgeralda Kennedyja, ki je bil zelo priljubljen v svoji domovini pa tudi po ostalem svetu, ker se je z vsemi silami boril proti tiraniji, boleznim in revščini. S pametno politiko je tudi skušal doseči trajni mir na svetu.

S temi dogodki in z naznanilom ob koncu koncila, ki ga je dal papež Pavel VI., da bo za svete tri kralje poromal v sveto deželo (to bo namreč prvi obisk kateregakoli papeža v krajih kjer je Kristus živel in delal po obisku prvega papeža Petra), se zaključuje leto 1963. Z zraku že leži nestrpnost razpoloženje božičnih nakupov in mrzlično pisanje razglednic in voščil. Čeprav je bilo to leto za marsikoga težko in neusmiljeno, naj nam božična noč da vsem mir in zadovoljstvo v srcih tako, da bomo pozabili na pretekle in na prihodne težave ter da bomo v svojih domovih v krogu svojih dragih lahko dejali: Hvala Bogu za leto življenja, ki si nam ga poklonil. Enako nam blagoslovi še prihodnje.

F. Mljač

ZAVESTNI BOJ ZA KULTURNO PODOBO SLOVENSKEGA NARODA

Verjetno pozna marsikateri bravec Cervantesovega tragičnega junaka Don Kihota iz istoimenskega španskega romana. Don Kihot je resnično vitez žalostne in klavrne postave in nepravilnega življenjskega koncepta, ki prav dobro simbolizira zaton in razkroj španskega viteštva ob začetku novega veka. Vse mogoče norčije in budalosti uganja po svetu. Bojuje se z mlini na veter, vmešava se v življenje mirnih ljudi, pri katerih odkriva namišljene spletke, veruje v čaranje in podobno. Njegova zmedena fantazija je neskončna. Pridobil si jo je v urah nepravilnega (poudarjam **nepravilnega**) branja, v katerega je bil zatopljen, kot pravi pisatelj sam, »od somraka do somraka in od svitanja do svitanja«. In kot pravi pisatelj dalje, so se mu »zaradi premalo spanja in zaradi prekomernega branja možgani tako izsušili, da je nazadnje izgubil razum«. Zakaj potem sploh beremo, če so včasih posledice tako pretresljive? Zakaj skušajo iz obsega knjižne produkcije nekega naroda ugotoviti, ali je dotični narod izobražen, napreden, civiliziran? Odgovor je pravzaprav zelo lahak. Beremo pač zato, da bi izvedeli nekaj, kar še ne vemo. Tako je čisto razumljivo, da bere študent določeno strokovno knjigo, da bi se pač izpopolnil za bodoči poklic. Kadar rešujemo križanke in ne vemo, kako se imenuje južnoameriška reka, ki se začneja z A in končuje na s, pogledamo v leksikon ali pa na zemljevid, da se poučimo. Do tu je torej zadeva popolnoma jasna, drugače pa je z umetniško literaturo, kjer je zadeva težja in bolj zapletena. Seveda lahko tudi tu prav na kratko rečemo isto. Tudi ob branju kakega romana ali drame ali pesmi iščemo področij, ki razširjajo naša obzorja. Seveda pa ima umetnost poleg poučne, zgolj drugopomembne vloge še neko drugo vlogo. Umetnost namreč človeka plemeniti, čisti, žlahti. Poleg tega, da ga vodi iz slabšega sveta v boljšega, mu tudi kaže lepo in resnično. Zato se ob branju kakega dela ne smemo zatekati samo v zunanjo zgodbo. Se tako lepi in napeti dogodki niso še umetnost. Z napetimi dogodki se bavi tudi zgodovina, pa nihče ne trdi, da je umetnost. Kadar imamo v rokah umetniško knjigo, se torej moramo vprašati še po nečem, česar v zunanji skorji ne moremo razbrati. Vprašati se namreč moramo, kako je povest (drama, pesem) napisana, kakšnih izbranih besed se umetnik poslužuje, da ustvari posebno sliko situacije ali narave, ki se nedvomno po svoji pomembnosti in tipičnosti dviga iz povprečja navadnega sveta. Paziti tudi moramo na melodijo stavkov, na njihovo posebno zgradbo, ki jo morda bleščeča, vesela in lahko in gladko tekoča, morda pa tudi težka in grozljiva, včasih tudi mrzlična, nepregledna in razdrobljena. Ob pozornem branju lahko končno vidimo, kako morda pisatelj ta ali oni element prepleta z drugim, da čim bolj nazorno podčrtuje osnovni ton pripovedi. Vsa umetnina je vedno sestavljena iz več zelo raznovrstnih plasti, ki delujejo v rokah spretnega dirigenta kot veličasten, sijajen orkester. Pravi čar umetnine se bravcu odpre šele tedaj, ko po pazljivem in prizadevnem branju prodre v bistvo umetnine, ko se mu odpro njeni tako raznovrstni elementi. Šele tedaj začne umetnina opravljati svoje resnično poslanstvo, šele tedaj da bravcu nekaj zares velikega.

Kako je pri nas v zamejstvu? Ali beremo dovolj in

pravilno? Po eni strani lahko rečemo, da je marsikatera naša družina naročena na več slovenskih revij in časopisov, tako da kaže večjo stopnjo kulturne zavzetosti kot marsikateri večji »kulturni« narod. Po drugi strani je tudi res, da se del naše mladine živo zanima za umetniško besedo. Veliko število naših mladih ljudi aktivno sodeluje v igravskih družinah, pevskih zborih in drugih kulturnih panogah. Po tretji strani se zlasti marsikateri mlad človek v Trstu ukvarja s slikarstvom, tako da so »Mladika«, »Literarne vaje« in različni časopisi v Jugoslaviji že večkrat objavili kako uspelo sliko mlajšega Tržačana. Seveda pa je tu še druga stran medalje. Kot moremo po eni strani pri določenem delu našega naroda opazovati veliko mero požrtvovalnosti, močne volje, življenjskega optimizma, čuta do skupnosti in trdnega člana, pa se drugi duše v mlačnosti, brezvoljnosti, obupu in golem materializmu. Medtem ko na eni strani vedno bolj poglobljamo kulturno delo, ki zaradi tega zahteva večjo mero pozornega zasledovanja in študija (tudi del poezije, proze in dramatike v »Mladiki« postaja modernejši in na prvi pogled teže razumljiv, zato je treba prizadevno prodirati pod lupino, v samo bit, v samo resnico umetnine), se mnogi za to kulturno delo sploh ne menijo. Zaradi njih lahko naše kulturno delo, ta trdnjava, ki je nekaj največjega, kar v zamejstvu imamo, gladko propade. Uredniki naših revij lahko gredo beračit, naši časopisi in revije lahko segnijo ali pa jih lahko zažgo na grmadi, naši pisatelji lahko takoj in za vse večne čase umolknejo in se poprimejo kakega »pametnejšega« dela. Da, kot da ne bi to naše delo izviralo iz tisočeriht žrtvovanih ur in prebedenih noči, pri drugih namenjenih počitku, ko ne bi raslo edino iz velikega idealizma, velike ljubezni do naše slovenske besede in vsega človeštva! Ne poznam slovenskega kulturnega delavca v zamejstvu, ki bi mogel živeti samo za tisto svojo dolžnost, ki mu je naložena pred narodom, človeštvom in Bogom. Vsi se ubadamo tudi z drugim delom, da lahko živimo, zato rastejo naši naporji iz trpljenja, nuje in vztrajnosti, posebno pa iz ljubezni do lastnega ljudstva.

Zato bo prav, da se naši ljudje bolj množično naroče na slovensko knjigo in revijo. Zadnje čase se na slovenskem kulturnem področju dogajajo nove zanimive reči. Kot sem že omenil, se preureja sama »Mladika«, ki postaja bolj sodobna, moderna in kritična revija, hkrati pa se rojeva tudi nova revija »Most«, ki bo predvsem dejanje mladega rodu in naš resničen most v vse plasti sodobnega dogajanja po svetu in domovini. To bo revija, ki bo skušala s pogumno in pravično besedo ob primernih trenutkih opozoriti tudi na naše lastne napake in slabosti, po drugi strani pa bo naše najboljše in najpozitivnejše dosežke reševala iz lokalnega in nacionalnega proti svetovni kulturi, v katero smo — koncem koncev — kot ogromen mozaik ujeti vsi narodi sveta. Samo revijo povezave med nami in svetom, med nami in našim antipodom, med nami, moderno in tradicijo tudi rabimo. Most je v sedanjem svetu partnerjev potreben. Potrebna je roka do sočloveka, čeprav morda tudi mostov nekoč ne bo več, ker bomo eno samo veliko plemenito občestvo. Seveda bi bilo ob rojevanju revije »Most« napak misliti, da bo postala »Mladika« čim bolj provincialna revija. Nasprotno. Po nastanku revije »Most«, ki bo v resnici namenjena predvsem izobražencem, se bo »Mla-

dika« lahko bolj posvetila preprostejšemu človeku. Vendar ne tako, da bi omejevala problematiko, temveč le v tisti meri, v kateri bo izpilila in poenotila svoj koncept. »Mladika« bo tudi v bodoče živo zasledovala nove čase in novo problematiko, lahko rečemo, da bo vodila in izobraževala vse naše ljudi v smislu širše in globlje razgledanosti, večje plemenitosti, vere in humanizma. Bo »Mladika« iz naših zamejskih slovenskih družin in končno tudi most med našimi družinami in novimi časi, kot jih prihaja iskat tudi »Most«.

Zasledujmo nove dogodke na našem zamejskem kulturnem polju! Z literaturo se ne ukvarjajmo kot Don Ki-

hot, saj naša literatura in kultura, omejeni na majhen obseg ustvarjajočih in kupujočih, ne preneseta velikih udarcev in pretresov! Potrebno pa je, da povemo resnično besedo, ko čutimo, da nas k temu kliče moralna dolžnost in ljubezen do ljudstva, ko čutimo, da nam grozi rja popolnoma prekriti. Zato mora stopiti sedaj kulturni delavec na plan z nepodkupljivo kritiko našega celotnega zamejskega ustvarjanja, a tudi z lepo besedo bodočnosti. Naloga občinstva pa je, da kupuje in prebira novi slovenski tisk in se polagoma čim bolj aktivno vključi v kulturno podobo našega naroda.

LEV DETELA

DRUGA LETOŠNJA PREMIERA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Za drugo letošnjo premiero je slovensko poklicno gledališče določilo Giglijo veseloigro »Don Pilonova sestra«.

Ko izbira poklicno gledališče v slovenski književnosti dela, ima gotovo težko nalogo. Ohraniti hoče značaj poklicnega gledališča, ki mora v našem mestu dostojno predstavljati med drugim tudi slovensko gledališko kulturo, pri tem pa se mora ozirati tudi na občinstvo, za katerega igra. Vsa povojna leta nihanja med tema dvema poloma. In kdor je spremljal predstave v teh letih, je lahko videl, da je doživelo gledališče uspeh le takrat, ko se ni preveč oddaljilo od našega občinstva. V letih pa, ko je hodilo povsem svojo pot in se ni prav nič oziralo, ali bo občinstvo sprejelo predstavo se je razdalja med njima povečala. In morda je prav v tem iskati vzrok, da po tolikih letih intenzivnega dela in velikih naporov ter žrtve igravcev ni pravega stika in resnične povezave med gledališčem in prebivavstvom. V zadnjih letih je vodstvo posvečalo več pažnje temu, da ne bi vsiljivo podarjalo ideološke smeri in da ne bi odbijalo obiskovavcev, ki svetovnonazorno in politično ne pripadajo krogu, ki vodi in upravlja gledališče. Zdi se, da se je zato tudi krog obiskovavcev povečal.

Nihče seveda ne pričakuje in ne zahteva, da bi moral biti zaradi občinstva repertoar zmes breznačelnosti in brezsmernosti. Vendar je mogoče najti tudi v moderni evropski in izvenevropski dramski književnosti nešteto del, ki morejo nam vsem po svoji lepoti, etični vrednosti in umetniški globini mnogo povedati, a nikogar ne odbijajo.

Seveda mora poklicno gledališče seči tudi v preteklost. Za prvo letošnjo premiero je določilo Shakespearea, nespornega velikana. Za drugo je izbralo delo v 18. stoletju italijanske književnosti. Ne bi hoteli trditi, da »Don Pilonova sestra« ni vredna uprivzoritve. Iz literarno zgodovinskega ozira, je delo zanimivo, čeprav ne pomeni v italijanski dramatikah kakega vrha. Toda zdi se, da bi moglo tako posebnost uvrstiti v spored bolj tisto gledališče, ki ima v mestu dvajset, trideset predstav. Oziroma, bi bilo to delo izredno zanimivo za tisto občinstvo, ki lahko gleda mnogo predstav različnih gledališč. Toda slovensko poklicno gledališče v Trstu je eno samo in ima na leto pet do sedem premier. Zato se zdi, da bi bilo boljše seči ne po drobnih zanimivo-

stih ampak po vrhovih v italijanski dramski književnosti. Po tistih vrhovih, ki vendar lahko tudi slovenskemu občinstvu več povedo.

Treba je namreč odkritosrčno povedati, da premiera občinstva ni ogrevala. Kljub temu, da je bil dan premiere tragičen, saj so pokopavali mladega ameriškega predsednika in res nikomur ni bilo do smeha, vendar bi morali igravci, ki so z vsem ognjem odigrali komedijo, vendarle najti več odmeva v dvorani. Ni ga bilo. In čutil si na obrazih občinstva, da jim je žal tolikega truda in tolikega prizadevanja.

Poklicno gledališče ima svojo nalogo, a vendar mora računati z realnostjo, mora računati, da za nekoga igra in da mora vsem tistim nekaj povedati. Žal, ta predstava ni mogla doseči svojega namena.

Režija je bila tokrat poverjena Adrianu Rustji, ki mu je značaj komedije odgovarjal, saj je moral vse tisto pozunanjeno dogajanje skrbno razporediti v prostoru in dati predstavi tekoč ritem z vsemi rahlimi navicami upogibi oseb, kakor so bili značilni za oni čas. Režiser se je držal strogih meril in manir tovrstne komedije in ni iskal morda domiselnih iznajdljivosti za današnjega gledavca. Žal, ni mogel dati celotni predstavi večje lahкотnosti in igrivosti, vse preveč je bilo čutili neokretnost in preveliko resnost. Posebno v pr-

MEDNARODNO TEKMOVANJE ZBOROVSKEGA PETJA V GORICI

V okviru sejma sv. Andreja je bilo v Gorici v soboto 7. in v nedeljo 8. decembra tekmovanje v zborovskem petju. Vabilu goriškega zbora »C. A. Seghizzi«, ki je organiziral tekmovanje, se je odzvalo 21 zborov, od teh štiri slovenski iz Jugoslavije, eden iz Avstrije, ostali pa iz naše dežele, med temi dva slovenska iz Trsta in dva slovenska iz Gorice. Zaradi velikega števila prijavljenih zborov, je tekmovanje obsegalo tri posamezne nastope. Zaključilo se je v nedeljo zvečer s koncertom zmagovalnih zborov in s podelitvijo nagrad, ob navzočnosti mestnih oblasti.

V kategoriji mešanih zborov je zasedel prvo mesto zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane, ki je zelo navdušil posebno na zaključnem večeru, in je na željo občinstva zapel še nekaj pesmi izven programa. Zbor je vodil mladi dirigent L. Lebič.

V kategoriji moških zborov pa je zasedel prvo mesto zbor »A. Ille-

vem delu pa je bila opazna negotovost v obvladanju besedila. V izvedbi je bilo morda stilno malo razlike v nekaterih prizorih med Egidijo in kako Menichino. Režiser je skušal najti skupni imenovavec igre v ne-prevelikem zunanem zanosu. V stilizirani sceni se je odigravalo dejanje in tehnično osebje je poskrbelo za hitre spremembe. Zelo okusne kostume, v vseh podrobnostih pogojene, pa je izdelala Bartlova.

O vseh igravcih je treba reči, da so odigrali svoje vloge z ljubeznijo in prizadevnostjo. Egidija Zlata Rodoškova in Crezenza Leli Nakrstova sta nosili težo dolge veseloigre, a sta prav z dobro naštudiranima vlogama pržno prenašali težišča besednih dvobojev in skrbeli, da ritem predstave ni zastal. Morda bi bila igra Egidije še učinkovitejša, če bi jo odigrala lahkotneje in manj tragično resno, čeprav jo je dosledno izoblikovala. Prav tako je sproščeno odigral Geronija Rado Nakrst in Modest Sancin Buoncompagna. Svojevrstno in prepričljivo podobo Svetohlinca je zaigral Stane Raztresen. Tudi Stane Starešinič je ustvaril stilno dobro pogojen lik Tiberina in mu dal dobršno mero sproščenosti. Ljubko Menichino je ustvarila Mira Sardočeva, ki ji je poleg prebrisanosti dodala tudi srčno toplino. Mojster Burino je bil v slog Geronima dobro ujet. Z nizkimi glasovnimi registri mu je dal barvitost Alojz Milič.

Jože Peterlin

berg« iz Trsta, ki je žel mnogo odobravanja. Dobro sta se uvrstila zbor »G. Tartini« iz Trsta in zbor »Cra-Crda« iz Trziča; častno tretje mesto pa sta zavzela slovenska zbora »J. Gallus« iz Trsta in moški zbor »Lipa« iz Ajdovščine.

Od ostalih nastopajočih zborov naj omenimo še naše zamejske: moški zbor »Prosek-Kontovel«, ki ga vodi I. Ota, zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice pod vodstvom J. Bolčine in zbor »Hrast« iz Doberdoba pod vodstvom Adele Ferletič; posebne pozornosti je vreden nastop slednjega, še mladostnega zbora.

Program je bil zelo pester, saj je vsak zbor poleg skupne obvezne pesmi, zapel še dve na izbiro. Vrstile so se tako kompozicije od najstarejših do najmodernejših skladateljev. Prireditelj je potekala v najlepšem prijateljskem vzdušju in je bila dobro obiskana, posebno je manifestacija obiskalo zelo veliko Slovencev.

S. K.

OB GOSTOVANJU SLOVENSKEGA OKTETA

Koncert Slovenskega okteta je bil eden največjih kulturnih dogodkov v decembru. Po uspešni turneji po inozemstvu, so nastopili tudi v avditoriju v Trstu in so pritegnili izredno veliko poslušavcev. To je bila kulturna prireditev brez političnih primesi, zato je tudi zajela tako širok krog ljubiteljev naše pesmi.

Da, naše pesmi. Kajti predvsem naša pesem je privabila ljudi. Oktet jo je zapel tako, da nima ob njej noben kritik kake negativne pripombe. Čudovito lepo in ubrano so peli.

Edino željo, ki je tlela v poslušavcih je bila ta, da bi bil še bogatejši spored slovenske pesmi. Mednarodni repertoar je bil zelo lep in povsem razumemo, da ga je hotel SO zapeti tudi Tržačanom. Toda, Trst je nekaj posebnega: želi predvsem domačo pesem. Ko so stopili na oder, so čakali ljudje pač od SO najprej domačo pesem, potem šele francosko. In v drugem delu, ko so se pojavili v lepih gorenjskih narodnih nošal — so ljudje čakali spet, zdaj pa zares — slovensko pesem. V slovenski narodni noši bodo zapeli pač slovensko. Kaj hočete, taki so naši ljudje. Razumejo mednarodno širino, razumejo, da se izraža v tem repertoarju pevska kultura okteta, a prav ponos-

ni so pa le in predvsem nad pesmijo, ki ji je vdahnil melodijo Slovenec.

Koncert je bil resnični glasbeni užitek in ga gornja pripomba nič ne zmanjšuje. Tudi kulturne ravni naših ljudi ne zmanjšujejo gornji občutki. Treba je pač upoštevati psihologijo poslušavca za mejo, ki čuti drugače kot poslušavec nekje v Angliji, ali pa v Ljubljani.

P. S. Gornji občutek smo navedli tudi zaradi tega, ker pogosto opažamo v slovenskih glasbenih skupinah,

ki prihajajo gostovat v inozemstvo (n. pr. Trbiž, Gorica), da hoče njihov glasbeni repertoar predstavljati »jugoslovansko« glasbo. Pri tem prihaja do nesoglasij, ko pevci, oblečeni v slovenske narodne noše, pojo srbske in hrvaške pesmi (Trbiž). Posebno v obmejnih (za mejo!) krajih ta jugoslovanska politična tendenca ne ogreje. Če hočejo zares navdušiti naše ljudi za mejo, potem naj jim prinesejo slovensko pesem.

Ta pripomba velja predvsem za druga gostovanja. **Ljubo Pertot**

GLASBENI PRAZNIK V ŠEMPOLAJU

8. decembra je bil v Šempolaju praznik, ki presega po svoji pomembnosti domačo vas. To je bil dogodek, ki smo ga lahko veselili Goriški in Tržaški Slovenci. V župni cerkvi so namreč blagoslovili nove orgle in ob tej priliki je imel domači pevski zbor izredno lep koncert. Zbor je pripravljaj za nastop prof. dr. Zorko Harej in tudi na koncertu dirigiral. Na novih orglah je zbor mojstrsko spremljal dr. Humbert Mamolo.

V kratkem poročilu ne smemo pozabiti, da je ta veliki praznik zamislil in mu je bil duša g. župnik Mirko

Mazora, da je nekoč sanjal o njem pokojni g. dekan Stanta in da sta skrbno pripravljala pot za nastop pevcev organista in pevovodja Kuk in Zidarič.

Prepričani smo, da je vsa šempolajska fara vesela praznika, kakor ga že dolgo ni bilo. Upamo, da bo pevski zbor, ki je dosegel tako lepo zlihtost in melodiozno harmonijo, nadaljeval z delom in da nam bo še kdaj pripravil tako lep koncert.

Orgle je blagoslovil goriški kanonik msgr. Ristitz, govoril pa je nadškofijski kanceler dr. Klinec. —er

UGANKARSKI KOTIČEK

ANDREJ BELIČIČ

ITALIJANSKA KRİZANKA

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										

V shemo je treba vnesti 22 nesimetrično postavljenih črnih polj!

Vodoravno: 1. naelektreni delci — nemški filozof-idealist; 2. ruske sani — razjeda železo; 3. boginja nesreče in maščevanja — 999; 4. nota — signalna naprava; 5. puščica; 6. staroindijski ljudski jezik; 7. moško ime; 8. slavni, po zadnji vojni umrli nemški fizik, ki se je proslavil z raziskovanjem radioaktivnosti — avtomobilski znački Belgije in Romunije; 9. ena od ZDA — časovni veznik; 10. posnemavci; 11. različna samoglasnika — iridij — zdravilna rastlina;

12. število — vas na Tržaškem; 13. sladkovodna riba — okenec. ■ **Navpično:** A. najstarejši prevod sv. pisma v latinščino — prodajna hišica za časopise; B. severnoitalijansko jezero — spolna celica; C. svetopisemska oseba — žuželke, ki hudo pičijo — oranje; D. zapovrstni črki — negovoreče osebe pri igri ali filmu; E. danski filozof iz prejšnjega stol., početnik eksistencialistične filozofije; F. najsevernejše evropsko mesto — staroslovanska pijača; E. visoka južnoameriška gora (tudi mesto v sev. Mehiki) — veličastne planinske ptice; H. visoki dostojanstveniki — mesto v Furlaniji; I. medmet — star francoski jezik — albansko-jugoslovanska reka; J. velik kanadski polotok — italijansko žensko ime.

RESITVE IZ 9. ŠTEVILKE

KRİZANKA — Vodoravno: 1. aneroid, 7. NH, 9. pismo, 10. Ter, 12. spak, 15. Alemani, 18. retorte, 19. Knossos, 20. Tartini, 21. grafik, 24. kij, 25. raja, 26. Anaklet. — Navpično: 1. Antarktika, 2. ep, 3. ris, 4. os, 5. IM, 6. dok, 8. Helena, 11. retor, 13. Parsifal, 14. Antonij, 16. Mostar, 17. lesi, 21. gin, 22. rja, 23. tat.

MAGIČNI LIK — 1. obarvan, 2. Macbeth, 3. arborin, 4. zverine, 5. Latinci.

UGANKA — Upanje.

ZA BISTRE GLAVE — Kadi je rekel: »Če ste pojedli kruh skupaj v enakih delih, potem ste pojedli 3x8 = 24 delov in pride na vsakega po 8 delov. Tisti, ki je imel pet hlebcev, je imel 15 delov; dal jih je 7 in pojedel sam 8. Tisti, ki je imel tri hlebce, je imel 9 delov in je prepustil bogatino samo en del, ker je tudi sam pojedel 8 delov. Treba je torej razdeliti denar v razmerju 7:1. Prvi dobi 7 cekinov, drugi samo enega!«

Kazalo

VII. LETNIKA

UVODNIKI

V sedmo leto	1
Blagoslovitev našega ognjišča	25
Praznik vstajenja (Stanko Janežič)	49
V smrt ali v vstajenje (Stanko Janežič)	77
Njegove besede so vsi razumeli (Lojze Škerl)	97
Sveti oče Pavel VI. (Lojze Škerl)	117
Kako je z našo knjigo (Jože Peterlin)	137
Novembra se vračamo (Jože Peterlin)	157
Božična skrivnost (Lojze Škerl)	177

PESMI

Beneškinov: Tožba za prijateljem	92
Bršljanski: Jesen na krasu	141
— Vernih duš dan brezdomca	164
H. Gracej: Crni avto	91
Stanko Janežič: Skavtska pesem	92
— Pomladne vonjave	120
— Jesensko sonce, žalost	158
Vladimir Kos: Tiho vprašanje	58
Savina Remec: Jaz in vi	107
— Tihožitje in ne	111
— Hči preteklosti	147
Aleksej Markuža: Razmišljanje	42
— Ob danici, Na méji	55
— O vetru	106
— Odlomek iz dnevnika	172
Milena Merlak-Detela: Troje pesmi	18
— Menuet v megli, Graščina	103
— Strah, Rdečečrna pikapolonica	150
— 6 pesmi	181
Jože Pirjevec: Všeč so majhne mi stvari	42

PROZA

Asdan: Same laži	149
Beneškinov: Iskanje	52
— Tržaško poletje	118
— Orožne vaje	139
Lev Detela: Konec vojne	78
Stanko Janežič: Družina	2
— Mamika, Moja dežela, moj rod	164
— Božična luč	178
Mihov Toni: Si tudi ti moj prijatelj?	22
Vlasta Polojac: Pisma iz tujine	
— Prvo pismo, Drugo pismo	28
— Skica	53
— Tekma	54
Jože Peterlin: Božične razglednice	178
Zora Saksida: Tujci povsod 14, 36, 58, 84, 104, 123, 142, 165, 184	

MLADI PIŠEJO

Naš stari avto (Igor Simonič)	95
Slovo (Nadja Ivančič)	95

Včeraj popoldne (Živa Gruden)	114
Moja prva pot na gore (Miha Beličič)	114

DRAMA

Lev Detela: Graščina:	43, 70, 93, 109, 131, 151, 172, 191
---------------------------------	-------------------------------------

POTOPIS

Darina Konc: Skopje, o mesto Skopje	145
Vera Kosovel: Zemlja v megli	158
Matjaž Schart: Po Tuniziji	7, 32

RAZGOVOR

Dve knjigi, ki dajeta odgovor človeku (Razgovor z R. Vodebom); (monsg. Lojze Škerl)	6
Kakšne načrte ima Gorica v novem letu (Jože Peterlin)	10
Med števerjansko mladino (Jože Peterlin)	11
Abstraktna umetnost (Jože Pirjevec)	20
Prosvetno delovanje na Goriškem	31
Slovinci in volitve (Razgovor z M. Poštovanom)	81
Festival slovenske popevke (Maja Pertot)	81

ČLANKI IN ESEJI

Vinko Beličič: Počitniške kolonije in starši	56
D. L.: Dežela Furlanija - Julijska krajina	64
Stanko Janežič: Vprašanje naših akademikov	74
— Novomašnik bod' pozdravljen	119
France Jeza: Problem rojstev pri Slovencih	126
Dr. Anton Kacin: Kakšna bo nova šola	3
Nataša Kalanova: Iz zablod časa na svetlo pot	30
Dr. Angel Kosmač: Ali je edinost Cerkve mogoča	18
L. Šk.: Knjiga za krščanski nauk	182
— Kaj je s koncilom?	183
S. P.: »Besede in dejanja«	7
Sergej Pahor: Planica 1963	60
— Innsbruck 1964	188
Jože Peterlin: Slovenci v bližini svetega očeta	99
S. Z.: Vsak Bolgar, ki bo šel mimo moje hiše, bo našel odprta vrata	162
Maks Sah: Mati hoče ubiti otroka	23
— Enotna srednja šola	101
— Z vzhoda nam je zablestela luč	182
Tone Solar: Naša šola — naša skrb	159
Drago Stoka: V nekaj minutah novi predsednik	187
Felicita Vodopivec: Ana Vaszkowski	12
Miranda Zafred: Indijski film	153
Marijan Živic: Ob obletnici bazoviških žrtev	141
V. B.: Smrt na križu	51
Človek za volanom (dr. Rafko Dolhar)	21, 46, 68, 91
F. Mljač: Leto nesreč in iskanj poti, da bi ohranili mir na zemlji	178
Tudi vi? Tudi mi! Zakaj pa ne! (Versko moralni problemi - Lojze Škerl) 9, 36, 57, 90, 108, 130, 148, 168, 190	

POROCILA

Mojzes svojemu ljudstvu (Jože Peterlin)	2
Prešernov dan — naš narodni praznik (Nataša Kalan)	3
Nove knjige (Mohorjeve knjige); (Maks Šah)	4
Kvintet bratov Avsenik	4
Po tržaških galerijah (Marinka Pertot)	5
Vera in naš čas (Deset let radijske oddaje)	12
Cvrček za pečjo v Rojanu (M. P.)	13
»Iz starih časov« v Borštu	17
Brez polemike (Ob predstavi Kadar se štorcklja zabava)	19
Zbornik razprav (L. Škerl)	28
Kakšna bo nova šola (dr. Anton Kacin)	31
Naša Bazovica	39
Rojanska mladina	42
Najlepša slika zadnje večerje na Tržaškem (J. Peterlin)	50
Tihon Zadonski (Lojze Škerl)	53
Ljubljanski pomožni škof	54
Galerije (Marinka Pertot)	74
Knjige	74
V Marijino Celje in na Dunaj	76
Prvi maj v Steverjanu (J. P.)	78
Napovedujem vam mir (Maks Šah)	78
Si s svojim delom zadovoljen? (Priredil J. P.)	82
Nagrada Vstajenje (Franc Jeza)	83
Za okroglo mizo — razgovor o radiu	87
Skavtski priročnik (J. P.)	87
Tavčar, V Honolulu (J. P.)	102
Literarni večeri Slovenskega kulturnega kluba (M. K.)	102
Nastop slovenskih akademikov (F. M.)	102
»Luč z gora« na rojanskem odru	105
Pogled v Beneško Slovenijo	110
Slovinci v Porurju	116
Srečanje s prijateljem Slovencev (Stanko Zorko)	116
Prinesla sta nam označilo vere in knjigo (J. P.)	118
Nova maša v Rojanu	119
Nagrada Vstajenje (S. K.)	121
Življenjska moč naših šol (J. P.)	122
Prvi festival slovenske popevke (F. M.)	130
Veličasten praznik spomina in vere	133
Pojoča beseda je pozdravila jesen (J. P.)	138
Naša letovanja	139
Slovenski kulturni klub (P. K.)	141
Trst - Atene »Jamboree« (Marijan Metlika)	145
Srečanje s koroško mladino (J. S.)	146
Napredovanje treh naših profesorjev	149
Letošnji števerjanski praznik grozdja (Jože Peterlin)	149
Važnejše radijske oddaje	154
Skupščina sveta slovenskih katol. organizacij (M. C.)	159
Srednješolci v Gorici (J. P.)	159
Zelo uspeli večeri SKK (M. K.)	160
Akademiki	160
Za skavte	161
Tečaj za pevovodje	161
Mladinski problemi v Avstriji (M. S.)	161

Radio v jeseni	162
Luč z gora	164
Božič na našem radiu	189
Praznik Kristusa Kralja	164
Pravni kotiček (Drago Stoka)	167
Nove knjige in revije (Veselje v družini)	169
Po naših vaseh (Prosek)	169
Ženski kotiček (Ur. Marija) 12, 33, 66, 88, 112, 134, 154, 170, 194	194
Pred poroko (Iz knjige Kar po domače)	33
Zakon sta sklenila (Drat)	60
Vse sem mu povedala (Drat)	88
Zakaj se dekleta zagledajo v osivele moške (F. V.)	90
Pokvarjen zajtrk (Drat)	113
Priprava zelenjave in sadja	134
Ti in ona	169
Pričakuje pohvalo (Drat)	170
Kako pripravimo jedi (Marija)	171
Mati in poročeni otroci (Iz Duh. življenja)	170
Ne iščimo opravičila za svojo zanikrnost (N. K.)	171

RAZGLEDI (Kulturna kronika)

Lev Detela: Nove slovenske revije 24, 48, 76, 96, 116, 175	175
— Nove slovenske knjige	24, 116, 176
— Nove slovenske publikacije	24, 48
— Slovenska književnost v tujih jezikih	116, 176
F. M.: Prvi slovenski maturantje na Koroškem	136
J. P.: Slikar Robert Hlavaty razstavlja	136
Jože Peterlin: Druga letošnja premiera slovenskega gledališča	197
S. K.: Mednarodno tekmovanje zborovskega petja v Gorici	197
Ljubo Pertot: Ob gostovanju slovenskega Okteta	198
S. K.: Premiera Lazarja s pod klanca	136
Maks Šah: Razstava bodočih umetnikov	136
N. K.: Predstave slovenskega gledališča	176
Lev Detela: Königsteinske impresije	48
— Pod lupo: Vera in dom 1962	75
— Mladje 5	96
— Pomladanske meditacije o kulturi	115
— Klic po moderni kritiki	156
— Kritika zdomskega jubileja	174
— Nekaj dobronamernih pripomb	176
— Zavestni boj za kulturno podobo slovenskega naroda	196
Narodni svet koroških Slovencev: Pretrseljiv krik s Koroške	75
—er: Glasbeni praznik v Sempolaju	198

PLATNICE

Pisma Mladiki
Pogovori z urednikom in upravnikom
Za dobro voljo
Ugankarski kotiček
Božična voščila

Vešeli božič in srečno novo leto 1964 želijo:

GOSTILNA
E. Sosič - Vremec

OPČINE - NARODNA 65

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

FORTUNATO

TRST - ULICA PAGANINI 2

DOBRO ZNANA GOSTILNA

Pri Pošti (Presl) BAZOVICA

Nudi cenjenim gostom prvovrstna vina.

Domača postrežba.

Ko gradite ali prenavljate svoje domove,
se oglasite v trgovini

Josip Terčon

NABREŽINA

Dobili boste v zalogi najboljše železno in
stavbeno gradivo

Najlepše cvetice dobite pri

■ ■ **IVANKI**

TRST — ULICA dell'ISTRIA 19 — Telefon 95-052

DANEU - DANIELI ALOJZ

OPČINE, Proseška 13

Trgovina z železnino, gradbenim materialom
in električnimi gospodinjskimi stroji.

TVRDKA

Kerže

USTANOVljena
LETA 1888

■ ■
Emajlirani štedilniki najmodernejših
oblik na vsa goriva. Popolna oprema
za kuhinje, jedilnice, restavracije iz
emajla, nerjavečega (Inox) jekla, ste-
kla itd. Električni likalniki, sesalci za
prah, pralni stroji, grelci za vodo, hla-
dilniki. Dekorativni predmeti umetne
obrti, od keramike do brušenega kri-
stala. Lestenci ter vse vrste električ-
nih luči, klasične in moderne oblike.

TRST - TRG S. GIOVANNI 1 - TEL. 35-019

Hotel „BLED“ v Rimu

RIM, via S. Croce in Gerusalemme 40 - Tel. 777-102

VINKO A. LEVSTIK
Ravnatelj in lastnik

Hotel DANILA RIM, via Luzzatti 31
Telefon 750-587

*Ko pridete v Rim, boste v hotelu «Bled»
domače in prijazno poštoreženi.*

JESTVINE - DRVA - PREMOG - KEROZEN

LOVREČIČ

TELEFON 99-331
TRST - DOMIO 38

TISKARNA

Graphis

TRST — ULICA SV. FRANCIŠKA 20 — TEL. 29-477

TRGOVINA JESTVIN

Milan Bevk

ULICA D'ANNUNZIO 9 — Telefon 41-572

GRADBENI MATERIAL

dobite pri podjetju

CELESTE DANEU (DANIELI)

OPČINE — TEL. 221-034

BANK

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-045 38-101,

☞ BANKRED

Luigi Volpi & Co.

IMPORT - EXPORT

VIA RISMONDO 1

TELEFON 61-644

Vešeli božič in srečno novo leto 1964 želijo:

URARNA IN ZLATARNA
KARLO MIKOLJ

CAMPO S. GIACOMO 3
Telefon 95-881

Resinovič

TRGOVINA
JESTVIN

Trg Sv. Frančiška 8
Telefon 36-809

TOSO

DROGERIJA

TRST - Trg S. Giovanni, 6
Telefon 93-603

*Odlično
boste
postreženi
v gostilni*

AL GAMBERO

TRST
Ulica Udine 37 - Telefon 24-938

URARNA ZLATARNA — TRGOVINA S ČEVLJI

Anton Malalalan Marcel

OPČINE - Proseška ulica 18 - Telefon 22-14-65

TRGOVINA JESTVIN

J. ŠKABAR

Opčine - Narodna ul. 42 - Tel. 221-026

Naočniki,
fotografski
material,
in optični
izdelki

VISTA

TRST, ul. CARDUCCI 15 - Tel. 29-656

BUFFET

»Pri Jožkotu«

TRST — ULICA GHEGA 3 — Telefon 24-780

Andrej Bolka mr. ph. TRST

Ulica Torrebianca 21/II - Telef. 31-315

Farmaceutski proizvodi
Kemikalije
Uvoz - izvoz

TRGOVINA S ČEVLJI

GEC

ROJAN - Trg Tra i Rivi 2 - Telefon 31-198

TRST
Ulica S. Nicolò 1
Telefon 37-918

Ostrouška

ANTON BAK

TRGOVINA JESTVIN IN KURIVA

Via S. Cilino 34 - Telef. 90-186

TRGOVINA JESTVIN

Marc Ignacij

Ulica S. Marco 10 - Telefon 90-344

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

RUDOLF MARC

BAZOVICA števil. 55

ZOBOZDRAVNIK

DR. STANISLAV PAVLICA

TRST

Ul. Ghega 9 - Telefon 31-813

KROJAČNICA

LADO PREMUR

TRST - Ul. Ginnastica 35/1 - Telefon 45-447

CENA 100.- LIR